

Exempelsamling

TILLSYNSPLANERING

Utarbetad av Marie Eriksson
Tillsyns- och föreskriftsrådets kansli
Juni 2001

INNEHÅLL

EXEMPELSAMLING.....	3
TILLSYNSUTREDNING.....	3
Utformning/underlag.....	3
Omfattning.....	5
BEDÖMNINGAR	11
Tillsynsbehov.....	11
Resursbehov.....	15
Kompetensutveckling.....	18
TILLSYNSPLAN.....	19
Utformning/underlag.....	19
Omfattning.....	24
Hantering av resursfrågan.....	31
Prioriteringar.....	32
Uppföljning och utvärdering.....	36

EXEMPELSAMLING

Myndigheterna har på olika sätt försökt komma tillrätta med de svårigheter som uppmärksammats i samband med utredningen om tillsynsbehov och tillsynsplanen. Goda exempel har urskiljts ur materialet i förstudien och sammanställts i en exempelsamling. För att välja ut goda exempel har en eller flera av följande kriterier använts:

- I enlighet med gällande krav i 7 § TiF och rekommendationer i AR operativ tillsyn
- Bra utformning/underlag
- Bra innehåll och omfattning på uppgifterna
- Tydliga grunder när det gäller bedömningar och prioriteringar
- Lätt uppföljningsbar
- God funktion för det egna planerings- och tillsynsarbetet
- Nytankande t.ex. integrering av de nationella miljökvalitetsmålen

Materialet skall ses som en samling exempel. Exempelen är listade utan inbördes rangordning.

TILLSYNSUTREDNING

Utformning/underlag

Utdrag ur Läkemedelsverkets tillsynsutredning

.. " " " " .

Som underlag ligger de nationella miljökvalitetsmålen redovisade i de delar som kan tänkas påverka verkets arbetsuppgifter.

2.2.12 Giftfri miljö

Miljön skall vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa och den biologiska mångfalden.

Innebörden anges till att ämnen som förekommer naturligt i miljön är nära bakgrunds nivåerna samt att halter av naturfrämmande ämnen i miljön är nära noll. Ämnen som är toxiska, långlivade (persistenta) och bioackumulerbara ska uppmärksammas särskilt. Regeringen pekar ut viktiga insatser såsom att utsläpp, läckage och diffus spridning upphör. Åtgärder skall alltså sättas in i många led t.ex. att minska utsläpp från tillverkningsindustrin, avveckling av produkters innehåll av farliga ämnen, att köpare använder produktvalsprincipen, att samarbete utvecklas mellan näringsliv, konsumenter och myndigheter samt att internationellt samarbete stärks. Regeringen ställer upp riktlinjer bl.a. ska nyproducerade varor vara fria från organiska ämnen (framställda av människan) som är långlivade och bioackumulerbara, ämnen som är cancerframkallande, arvsmassepåverkande, hormonostörande och fortplantningsstörande och i huvudsak fria från kvicksilver, kadmium, bly. Detta mål är det som kommer att få störst betydelse för Läkemedelsverkets verksamhet och berör såväl kosmetiska och hygieniska produkter som läkemedel.

2.2.13 Säker strålmiljö

Människors hälsa och den biologiska mångfalden skall skyddas mot skadliga effekter av strålning i den yttre miljön.

Målet berör inte verkets arbetsuppgifter.

- " - " - " -

”De lokala miljömålen som nämnden har tagit fram ingår i VP och genomsyrar tillsynsplanen. Vi har bildat en miljömålsgrupp nu som består av miljöchefen, ansvarige för översiktsplaneringen och Agenda 21 samordnaren. Fyra av de nationella miljökvalitetsmålen har prioriterats som mest angelägna för kommunen. Nu kommer miljötillståndet i kommunen att sammanställas och dokumenteras. Lokal nivå på miljömålen skall tas fram och dessa kommer att användas bl.a. integreras i kommunens översiktsplan”. (**Tranås kommun**)

”En sak som också påverkar tillsynsbehovet är när det kommer nya krav. Innan de träder i kraft samlar vi till informationsdagar eller gör några besök på företag för att höra vilka problemen är. När de nya kraven trätt i kraft kan vi se på vilket sätt vi ska arbeta”. (**Läkemedelsverket**)

”Det är flexibelt inom kemikalieområdet och viktigt att hänga med vad som händer både inom och utom landet för att kunna dra slutsatser om vad man ska göra för tillsynsinsatser. LIST (långsiktig inspektionsstrategi) har därför påbörjats i år. Det är viktigt att bevaka vad som händer i samhället och att bygga upp kontakter. Detta kan nyttjas för att få bättre framförhållning, högre träffsäkerhet och utnyttja tillsynsresurserna effektivt. Det blir allt nödvändigare att kunna ge besked tidigt angående samverkansprojekt både nationellt och internationellt”. (**Kemikalieinspektionen**)

Produktregistret är basen för vår planering. Det är ett mycket bra underlag. Vi har också ”TINA” ett tillsynsregister där man kan se alla inspektionsbesök, när inspektionerna utfördes och vad som hände t.ex. anmälan och förelägganden. Nu håller vi på att utveckla systemet till ”STINA” (tillverkare, importörer, namnbytare, agenter) som syftar till hjälp vid planering, genomförande (bevakning), uppföljning samt stöd i statistikframtagandet. (**Kemikalieinspektionen**)

Skogsvårdsstyrelsen södra Götalands tillsynsutredning och plan innehåller alla uppgifter som finns upptagna i enlighet med kraven i 7§ TiF.

”Vi har använt EMIR för att hålla reda på alla anläggningar som vi har tillsyn över och respektive medarbetares kunskap om anläggningarna. Vi har försökt titta på vilka miljökvalitetsmål som verksamheterna påverkar som grund för tillsynen. I nästa skede går vi in på vilken miljöpåverkan och hur den kan minskas t.ex. genom olika tillsynsinsatser”. (**Länsstyrelsen Södermanland**)

”Vi använder en blandning av olika underlag. Vi har även tittat på Borås kommuns modell för att få tips på schabloner eftersom Borås har jobbat mycket med tidsredovisning. Vi har register sedan tidigare men en del nya verksamheter behövde dock inventeras t.ex. antal ovanjordiska oljecisterner. Vid inventeringarna har vi bl.a. använt postens adressregister som har SNI –koder. Koderna kan man få listor med från SCB. Sen har vi ringt runt och gjort förfrågningar på aktuella verksamheter”. (**Tranås kommun**)

Utdrag från tillsynsplanen, Tranås kommun

- " - " - " -

Vi håller kontroll på nya objekt och ny lagstiftning som påverkar tillsynsarbetet, se följande utdrag.

Lagstadgade förändringar i verksamheten fr.o.m. 2000

- Tillsyn över "nickelfria" produkter
- Användningsförbud för CFC i kylanläggningar
- Tillsyn av villaoljecisterner, farmartankar och spilloljecisterner (återkommande kontroll, täthetsprovning)
- Tillsyn enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

- " - " - " -

”Ett grundkrav är att det inte går att bygga upp ett kontinuerligt tillsynssystem om du inte har inventerat. Systemet bygger på det och oavsett när man i tiden startar så måste man ta upp basuppgifterna för att få in bra material i registret”. (**Lidköpings kommun**)

”Vi har använt Kommunförbundets underlag som grund inom samarbetet i Umeregionen (sex kommuner). Sedan har vi modifierat det lite för att få excelformat”. (**Vindelns kommun m.fl.**)

Omfattning

Utdrag ur Skogsvårdsstyrelsen södra Götalands tillsynsutredning och plan

- " - " - " -

”Skogsvårdsstyrelsens ansvarsområden i detta sammanhang är tillsyn av befintliga biotopskyddsområden och samråd om skogsbruksåtgärder som väsentligt kan komma att ändra naturmiljön”.

”Avsikten med tillsynsbesöket är i första hand att konstatera eventuella skador och i andra hand att notera behov av aktiva åtgärder för att förstärka eller utveckla naturvärden”.

”De samrådssituationer som kan bli aktuella gäller huvudsakligen byggande av skogsbilvägar och traktorvägar, skogsgödsling eller kalkning av större områden, igenplantering av större arealer nedlagd jordbruksmark samt vid skogsbruksåtgärder i nyckelbiotoper”.

- " - " - " -

”Vi har inte haft behov av att diskutera avgränsning. Det räcker med att utgå ifrån bilagan till TiF när det gäller tillsynsområden”. (**Länsstyrelserna i Västernorrland och Gotland**)

”Vi har utgått ifrån bilagan till TiF med tillsynsområden och verksamhetsområden. Alla verksamheter får en viss grundnivå på tillsynen t.ex. man ska kontrollera miljörapporten sedan har vi större anläggningar där vi har gått in djupare och tittat på vilka moment vi har i tillsynen”. (**Länsstyrelsen Södermanland**)

Utdrag från tillsynsplanerna, Länsstyrelsen i Kronoberg, Kalmar m.fl.

- " - " - " -

”Inom varje tillsynsområde delas tillsynen in i **Operativ tillsyn, Tillsynsvägledning och Övrigt**.

1. **Den operativa tillsynen** av enskilda objekt innefattar i huvudsak inspektioner och besiktningar, granskning och beslut om kontrollprogram, granskning av miljörapporter etc. Till den operativa tillsynen hör även beslut om miljöstraffavgifter, anmälan om misstanke om brott mot balkens bestämmelser till polis- och åklagarmyndighet m.m.

2. **Tillsynsvägledning** innebär att Länsstyrelsen ger råd till de olika tillsynsmyndigheterna, samordnar och följer upp tillsynen i länet och samordnar informationsförsörjningen.

3. **Övrigt** omfattar arbete med att svara på remisser, avgiftsdebitering, överlåtelse av tillsyn, informationsmaterial, utbildning och ta fram planer för miljö kvalitetsmål m.m.”.

.. . . .

”Vi har ägnat ganska mycket tid åt att definiera alla moment som hör till tillsyn och gjorde en lista på vad som ingår t.ex. diarieföring, expediering, arkivering, juridisk konsultation, övrigt internt samråd i tillsyns ärenden, granskningar, kompletteringar, inläsning, restid, besiktningar, tillsynsbesök, förberedelser, efterarbete med utformning av rapporter och beslut av olika slag, inläggning i register och muntliga förfrågningar”. (**Länsstyrelsen Västerbotten**)

Utdrag ur tillsynsutredning, Länsstyrelsen Västra Götaland

.. . . .

De övriga tillsynsuppgifterna har specificerats enligt nedan.

- Allmän rådgivning = "passiv" informationsverksamhet, t.ex. besvarande av telefonförfrågningar m.m.
- Riktad information = "aktiv" informationsverksamhet, t.ex. framställande av informationsmaterial m.m.
- Tillsynskampanj = planerad, intensifierad tillsynsinsats inom ett begränsat område
- Inventeringar = insamling av vissa grundläggande fakta om objekt och deras miljöpåverkan
- Register = uppbyggande och, i viss mån, upprätthållande av verksamhetsregister (i den mån detta inte ingår som en naturlig del i den s.k. återkommande tillsynen)
- Överträdelse m.m. = handläggning av klagomål, förelägganden, åtalsanmälningar och miljö sanktionsavgifter
- Anmälningar = handläggning av anmälningar (som inte är knutna till ett objekt i verksamhetsregistret), t.ex. anmälningar om samråd enligt 12 kap. 6 § MB och anmälningar enligt 28 § Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd
- Övrigt = annan operativ tillsyn

Det är i allmänhet bara ett urval av dessa Övriga tillsynsuppgifter som är relevanta för det enskilda tillsynsområdet.

.. . . .

Utdrag ur tillsynsutredningen, Länsstyrelsen Västra Götaland

.. . . .

Utdraget berör förorenade områden enligt 10 kap. MB.

3.2.2 Förorenade områden

Allmänt

Nationella mål och riktlinjer finns för arbetet med efterbehandling av förorenade områden. I 10 kap. MB finns särskilda bestämmelser om förorenade områden. De omfattar såväl mark- och vattenområden som byggnader och anläggningar.

Länsstyrelserna ansvarar för:

- regional samordning, planering och prioritering
- Kunskapsstöd och kvalitetskontroll
- initiera undersökningar och åtgärder på de objekt där länsstyrelsen har/har haft tillsynen
- tillsyn om det är en förorening som orsakats av pågående verksamhet eller en verksamhet som upphört efter den 30 juni 1969 med beteckningen A eller B i bilagan till förordningen om miljöfarlig verksamhet där kommunen inte tagit över tillsynen.

Naturvårdsverket har ansvar för central samordning, övergripande planering och prioritering samt fördelning av allmänna medel. Kommunernas roll är att beakta efterbehandlingsfrågor vid fysisk planering och markanvändning samt utöva tillsyn över övriga objekt.

Ämnesområdet Förorenad mark är under stark expansion, bl.a. på grund av den medvetenhet som finns om föroreningsituationen, att det har egen status i lagstiftningen och att allmänna medel finns tillgå i form av bidrag. Detta innebär en svårighet att för närvarande uppskatta det framtida tillsynsbehovet. Dock kan det konstateras att allteftersom inventeringsarbetet fortgår samt att medvetenheten och kunskapen ökar hos verksamheter och myndigheter kommer antalet objekt och därmed tillsynsbehovet att öka kraftigt.

Återkommande tillsyn

Tillsynen utgörs dels av rådgivning, informationsinsatser, tillsynskampanjer och deltagande i projekt m.m, dels av tillsyn för de objekt samt övriga arbetsuppgifter som faller under länsstyrelsens tillsynsansvar. Tillsynen över förorenade områden är endast tillfällig under den tid efterbehandlingsåtgärderna pågår. Något fast verksamhetsregister kan därför inte upprättas för närvarande.

Övriga tillsynsuppgifter

Allmän rådgivning

En del av rådgivningen riktar sig till kommunerna (redovisas i separat utredning om tillsynsvägledning). Övrig allmän rådgivning rör huvudsakligen inventeringsarbetet samt tolkning av tillsynsansvar och efterbehandlingsmetodik för enskilda objekt.

Riktad information/tillsynskampanjer

Behovet av information bedöms öka kraftigt i och med miljöbalkens införande, se 3.2.1 Miljöfarliga verksamheter.

- Riktade informationsinsatser/projekt

Inventeringar

Inventeringsarbetet utgör grunden för ett fortsatt långsiktigt och strategiskt arbete. Målen med inventeringen är få en dokumentation av inventerade objekt samt att ge ett underlag för prioriteringar. Arbetet resulterar i en riskklassificering av de enskilda objekten.

- Fas 1 (orienterande studie och riskklassning som underlag för fördjupad inventering av prioriterade objekt)
- Fas 2 (översiktlig undersökning och en förnyad riskklassning inför detaljerade undersökningar)

Register

Inventeringsmaterialet samt riskklassificeringen sammanställs i en accessdatabas, som ska vara tillgänglig i form av ett GIS-skikt. Arbetet innebär inmatning och uppdatering av data samt modifiering av databasen.

- Databas MIFO

Överträdelser

Överträdelser sker mycket utifrån att kunskapen om skyldigheter enligt miljöbalken i många fall är bristfällig, t.ex. att vid upptäckt av förorening skall denna anmälas till tillsynsmyndigheten.

Anmälningar

Prioriteringen av efterbehandling strys av:

- Risken för hälsan och miljön, initierade av myndigheten utifrån riskklassificeringen
- Oplanerade exploateringsintressen, överträdelser m.m.

Tillsynen för enskilda objekt initieras till stor del av anmälningsplikten för verksamhetsutövare/markägare/exploatör, enligt ovan.

- Tillsyn över enskilda objekt under länsstyrelsens tillsynsansvar
- Ansvarsutredningar

Övrigt

För ett resurseffektivt arbete krävs en strukturerad planering samt koncentrerade insatser och samordning i form av kampanjer och projekt. Åtgärder styrs till stor del av möjligheter till finansiering, som ofta kräver snäv tidsram.

- Flerårsplaner (planering för efterbehandlingsarbetet samt underlag för bidragsansökningar)
- Prioritering av branscher och objekt. Prioriteringen av efterbehandlingsobjekt sker utifrån:
 1. Klass 1-objekt (förorenade områden med mycket stor risk för hälsan och miljön) enligt MIFO-inventeringen, totalt 99 st inventerade objekt inom länet:
 - Pågående verksamheter under länsstyrelsens tillsyn, 43 st
 - Nedlagda verksamheter f.d. länsstyrelsens tillsyn, 39 st
 - Kommunala tillsynsobjekt, 17 st.

Ambitionen är att efterbehandlingsåtgärder har genomförts inom 5 år för samtliga klass 1-objekt under länsstyrelsens ansvarsområde.

2. Branschvis prioritering av ferrolegeringsbranschen samt under år 2000 verksamhet som funnits längs Göta älv.
3. Objekt som genom exploatering, anmälningar, överträdelser samt övriga oplanerade orsaker bedöms som brådskande och angelägna. Antal objekt och beräknad resursåtgång är svart att förutsäga, men de objekt som kräver medverkan uppskattas till minst 50 st per år.
 - Projektdeltagande med delvis andra huvudmän än länsstyrelsen - branscharbetsgrupper, efterbehandlingsobjekt m.m.

B5 FÖRORENADE OMRÅDEN, A- OCH B-VERKSAMHETER: M		
Tillsynskategori	Pd	Kommentar
1. Återkommande tillsyn	0	
2. Övriga tillsynsuppgifter		
a) Allmän rådgivning	20	
b) Riktad information	10	
c) Tillsynskampanjer		
d) Inventeringar	200	Fas 1: 120 pd Fas 2: 80 pd
e) Register	30	
f) Överträdelser	70	Pågående verksamheter: 10 pd (förutom den tillsyn som bedrivs av den ordinarie handläggaren, se B1 Miljöfarliga verksamheter) Nedlagda verksamheter: 60 pd
g) Anmälningar	200	Pågående verksamheter: 40 pd (se ovan) Nedlagda verksamheter: 160 pd
h) Övrigt	170	Flerårsplan 50 pd Projekt 120 pd
Summa	700	

- " - " - " -

”Inom naturvården finns det ett vilseledande tillsynsbegrepp. Man pratar om tillsynsmän inom skyddade områden och de jobbar inte bara med tillsyn utan mest med skötsel och underhåll. Det måste vara myndighetsutövning för att räknas som tillsyn. Man får fundera på vad det är,

- genomgång av naturvårdsförvaltarens redovisningar av aktuella förhållanden och vid behov fältbesiktning,
- kontrollera att villkor och föreskrifter i beslut om undantag från skyddsföreskrifterna efterlevs,
- agera med stöd av 26 kap. MB vid överträdelser av skyddsföreskrifter eller villkor och föreskrifter i beslut om undantag av dessa.

Beräknat resursbehov: 2,25 pd

A9 Biotopskyddsområden, utom sådana på skogsmark (A8)

Vissa värdefulla naturmiljöer är enligt miljöbalken 7 kap. 11 § (tidigare naturvårdsförordningen 19 a §) generellt skyddade. Skyddet gäller fr.o.m. den 1 januari 1994. För Kronobergs län ingår alléer, stenmurar i jordbruksmark, källor med omgivande våtmark i jordbruksmark, odlingsrösen i jordbruksmark, småvatten och våtmarker i jordbruksmark samt åkerholmar. Antalet av dessa biotoper är omöjligt att uppskatta. Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen över dessa i hela länet.

Länsstyrelsen kan även skydda vissa biotoper (enligt tidigare 19 c § naturvårdsförordningen) såsom rik- och kalkkärr i jordbruksmark, naturliga ängar och naturbetesmarker. I Kronobergs län finns för närvarande ett sådant biotopskyddsområde (Botillabo).

Efter lagens införande har 50 undantag från det generella biotopskyddet medgivits.

Beräknat resursbehov: 1 pd

- " - " - " -

”Vi har tagit med tillsynsområdena enligt alla våra lagstiftningar”. (**Tranås kommun**)

Utdrag ur tillsynsutredningen, Lerums kommun

- " - " - " -

Vi har även kunnat se att det är nödvändigt att formulera uppdraget, dvs. nämndens uppdrag, så tydligt att det går att göra koppling mellan uppdrag och resurs.

A. Nämndens uppdrag

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag kan kort sammanfattas i tre punkter.

1. Behandla ärenden som väcks utifrån,
2. ge råd och kontrollera verksamheter på eget initiativ, samt
3. utarbeta egna förslag och åtgärder för att förebygga ohälsa och miljökada.

I det följande redovisas omfattningen av nämndens verksamhet under år 2000 enligt de tre olika uppdragen. Syftet med redovisningen är att beskriva uppdraget på ett sådant sätt att det blir möjligt att jämföra med nämndens resurs för att därigenom ge underlag för att bestämma en tillsynsplan för år 2001.

Uppdrag 1

- **Behandla ärenden som väcks utifrån**

Denna del av nämndens uppdrag dominerar verksamheten. Det är också denna del av verksamheten som ges högst prioritet, eftersom nämnden inte själv bestämmer omfattningen av inflödet, utan det bestäms av andra, allmänhet, företag, statliga verk, m.m.

En sammanställning av "ärendevolymen" under år 2000 ser ut enligt följande.

Tabell 1. Antal ärenden som väckts utifrån under år 2000

Typ av ärende	Antal
Ansökan, anmälan	334
Enkäter	11
För kännedom	271
Förfrågan	76
Information	32
Inventering	300
Klagomål	201
Miljöolycka	4
Mätning	15
Projekt	13
Remisser	140
Uppdrag	12
Matförgiftning	3
Div	11
Summa	1423

Antalet ansökningar och anmälningar är högt under år 2000 då ett stort antal hälsoskyddslokaler och C-anläggningar anmälts till nämnden i enlighet med miljöbalkens bestämmelser. Antalet ärenden av det här slaget kommer att vara färre under kommande år.

Totalt antal ärenden gäller endast miljöärenden. Administrativa ärenden ingår inte.

Se vidare bilaga 1 för närmare beskrivning av ärendevolym.

_" _" _" _"

BEDÖMNINGAR

Tillsynsbehov

”Utgångspunkterna när det gäller att bedöma tillsynsbehovet är vår erfarenhet, tidigare projekt och den information vi fått t.ex. om avvikelser mot bestämmelserna. Vi tittar på om vi har haft tillsyn på företaget eller produkten överhuvudtaget, om vi har fått några avvikelser, om de är tillverkare eller importörer, vilken typ av produkter, om det är några speciella krav och om dom har en produktkategori där det finns mycket bestämmelser och krav som skall uppfyllas. Vi får bedömningsgrund genom biverkningsrapportering och antal felaktiga produkter som vi får fram i projekt om märkningskontroll. När erfarenheten saknas blir det en kontrollpunkt. Uppgifter kan tas upp vid en inspektion och man får sedan bedöma tillsynsbehovet”.

(Läkemedelsverket)

”Innan noggrannare kriterier för tillsynsbehovet har utarbetats och behovet för de enskilda företagen fastställts föreslås ett grovt mått på begreppet ”kontroll i nödvändig utsträckning” sätts till att varje företag blir föremål för någon kontroll i genomsnitt vart femte år”.

(Läkemedelsverket)

”Vi utgår ifrån produktregistret, TINA, statistik sedan ett antal år tillbaka, ”måste krav” från EU och regering, tips etc. från branschen och vår egen erfarenhet. Vi kan också bedöma tillsynsbehovet utifrån statistik och matematiska beräkningar t.ex. ta totala antalet företag och se vilka som inte sköter sig och därför har tillsynsbehov. Vid urvalet av företag satsar vi på

bättre träffsäkerhet. När det gäller områden där vi inte har tidigare erfarenhet t.ex. varor får tillsynsbehovet uppskattas när erfarenheter erhållits”. (**Kemikalieinspektionen**)

”För bedömning av tillsynsbehov har använts följande kriterier: verksamhetens miljöstörning, risk för olyckor, lokalisering, verksamhetens omfattning, historik, kunskap om verksamheten m.m.” (**Länsstyrelsen Kronoberg**)

”Vi har gått efter en princip där vi har brutit ned tillsynen i mindre bitar och försökt uppskatta med hjälp av erfarenhet sedan summerar man upp dessa igen. Vi har tagit bransch efter bransch och gått igenom. När det gäller större anläggningar har vi gått igenom anläggning för anläggning. Vi tror att vi har fått en bättre helhetsbild genom vår princip att bryta ned i mindre bitar och sedan summera. Uppskattningarna av tillsynsbehovet blir av lite bättre kvalitet”. (**Länsstyrelsen Södermanland**)

”En uppskattning av tillsynsbehovet gjordes för respektive tillsynsområde med utgångspunkt från listan över tillsynsuppgifter. Summering i slutet av alla tillsynsområden. Vi hade tillsynens mål (26 kap 1 § MB) som riktmärke när vi bedömde behovet”. (**Länsstyrelsen Västra Götaland**)

”Vi har använt oss av vår samlade erfarenhet av tillsyn. Handläggarna har jobbat ett tag och vi känner våra anläggningar och ungefär vilka arbetsuppgifter vi brukar ha. Från de fasta punkterna med miljörapporter och besiktningar har vi diskuterat fram schablonvärden för minimitillsyn. Sedan vet vi vilka anläggningar som kräver mer tillsyn, dels de som har besvärligare hantering och dels de som är lite besvärligare. Genom att tänka själva, jämföra med Västra Götalands schabloner och väga ihop det med tillsynsavgifterna har vi faktiskt kommit fram till samma behov för liknande anläggningar. På naturvärden har vi gått på uppskattningar genom erfarenhet förutom de delar där vi tittat på tidigare tidsredovisning”. (**Länsstyrelsen Gävleborg**)

Bedömningarna av tillsynsbehovet kommer att bli bättre, uppföljningarna av resultaten kommer att visa hur pass bra vi har uppskattat behovet. (**Länsstyrelserna Värmland och Jämtland**)

Utdrag från tillsynsplanen, Länsstyrelsen Kalmar

- " - " - " -

Utdraget beskriver tillsynsbehovet för Vattenskyddsområden (A18) och Vattenverksamheter (B7, B9).

Vattenskyddsområden (A 18)

Länsstyrelsen har enligt miljöbalken tillsyn över vattenskyddsområden. I de fall kommunen fattat beslut om vattenskyddsområde enligt 7 kap. 21 § MB har kommunal nämnd tillsynen över denna verksamhet. Efter förfrågan från kommun kan länsstyrelsen överlåta tillsynen över vattenskyddsområden till kommunen. Någon sådan överlåtelse har ännu ej skett.

Länsstyrelsens behov av operativa tillsyn av vattenskyddsområden innefattar följande aktiviteter:

- Initiera översyn av områdesgränser och skyddszoner
- Initiera översyn och uppgradering av skyddsbestämmelser
- Tillsyn av skyltning och utmärkning av skyddsområden
- Tillsyn av efterlevnaden av skyddsbestämmelser

Vid misstanke om brott ska ärendet nu liksom tidigare överlämnas till åklagare för rättslig prövning. Ärendetyper som efter tillsyn kan vara aktuella att överlämna till åklagare för bedömning är brott mot skyddsbestämmelserna.

En utebliven eller ringa tillsyn av vattenskyddsområdena leder till större risk för förorening av kommunala vattentäkter. I områden med tidvis begränsad vattentillgång, såsom Öland och kustområdena, kan en förorenad vattentäkt få allvarliga konsekvenser för vattenförsörjningen.

I länet finns för närvarande 76 fastställda vattenskyddsområden. För 52 av dessa är besluten äldre än 10 år. 3 ytterligare skyddsområden är under handläggning (oktober 2000). Länsstyrelsen har för närvarande inte kunskap om hur många kommunala vattentäkter som saknar vattenskyddsområden. Ett sådant underlag behöver tas fram vilket kan uppskattas kräva ca 10 pd.

I det förebyggande arbetet med vattenskyddsområden behöver länsstyrelsen informera såväl verksamhetsutövare som allmänhet om skyddsbestämmelser och områdesgränser. Länsstyrelsen upprätthåller register samt tillhandahåller gisinformation över vattenskyddsområdena. Det finns behov av att upprätta en rapport över skyddsområdena, vilket kan uppskattas till ca 10 pd.

A 18 VATTENSKYDDSOMRÅDEN		
Tillsynskategori	Pd	Tillsynsbehov
1. Operativ tillsyn	42,5	En rimlig tillsynsfrekvens är minst 1 gång vart annat år med 1 dag per tillfälle; $79:2=39,5$ pd + 3 (enl. bil. 5)
2. Tillsynsvägledning	5	Enl. bil. 5.
3. Övrigt	24	Enl. bil. 5 + rapport 10 pd, inventering av ej skyddade vattentäkter, 10 pd.
Summa	71,5	

B1 MILJÖFARLIG VERKSAMHET		
Tillsynskategori	Pd	Tillsynsbehov
1. Operativ tillsyn	372	Enligt bilaga 3 och 5 (254 + 23)
2. Tillsynsvägledning	58	Enligt bilaga 5
3. Övrigt	93	Enligt bilaga 5
Summa	523	

Förordning (1999:382) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesoförordningen) (B1)

Den 1 juli 1999 började den nya lagen och förordningen enligt Seveso II-direktivet att gälla. Detta fick till följd att en rad anläggningar kom att omfattas av Sevesolagen, inte minst på den lägre kravnivån. Senast den 1 januari 2000 skulle alla anläggningar på den lägre kravnivån till tillsynsmyndigheten länsstyrelsen ha kommit in med en anmälan. Länsstyrelsen har hitintills fått in ett 10-tal anmälningar men eftersom informationen om Sevesolagstiftningen troligen brister kan man förmoda att antalet Sevesoanläggningar på den lägre kravnivån kan vara minst det dubbla. Antalet Sevesoanläggningar på den högre kravnivån kan antas vara ca 7 stycken. För närvarande pågår bl.a. granskning av tillståndspliktiga verksamheters miljörapporter för att om möjligt fånga in ytterligare Sevesoanläggningar. Länsstyrelsen har för närvarande tillsynen över alla Sevesoanläggningar. Detta innebär ett omfattande tillsynsarbete.

Vattenverksamheter (B7, B9)

Länsstyrelsen har enligt miljöbalken tillsyn över vattenverksamhet. I de fall kommunen fattat beslut om tillståndsplikt enligt 9 kap. 10 § MB har kommunal nämnd tillsynen över denna verksamhet. Efter förfrågan från kommun kan länsstyrelsen överlåta tillsynen över vattenverksamhet till kommunen.

Vid misstanke om brott ska ärendet nu liksom tidigare överlämnas till åklagare för rättslig prövning. Ärendetyper som efter tillsyn har överlämnats till åklagare för bedömning är:

- små till medelstora kraftanläggningar
- båthamnar med otillåten muddring/utfyllnad

- markavvattningar
- bevattning

Länsstyrelsens operativa tillsyn enligt vattenlagen har framförallt inriktats på regleringsverksamhet, där allmänna intressen riskerar att skadas. Därutöver har även tillsyn över markavvattningsföretag, bevattning och muddringar förekommit. Enskilda intressen har hanterats i mindre omfattning i samband med att allmänna intressen varit berörda.

Uppföljning av utebliven tillsyn har aldrig skett och det leder till att tillsynsbehovet kan vara svårt att kvantifiera. I det följande görs ett försök att uppskatta tidsåtgången för en normal tillsynsinsats.

En låg tillsynsnivå kan bedömas att medföra följande effekter:

- Risken för dammhaveri kan öka och därmed äventyra människors hälsa.
- Arbeten i eller i anslutning till vattenområden som medför ändrade förutsättningar, kan leda till negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden och utpekade allmänna intressen.
- Risken för skada på ekosystem kan öka om frånsteg från gällande vattenhushållningsbestämmelser sker.
- Installation av nya maskiner i vattenkraftverk kan innebära ändrad vattenhushållning med ex. mindre flöde i naturliga åfåror.
- Rensning för att öka energiproduktion i vattenkraftverk genererar en negativ effekt för bl.a. fiskar och bottendjur som ställer krav på grundområden med högre vattenhastighet.
- Risken ökar för ytterligare exploatering av framförallt kustområden i samband med muddringar för bryggor och pirar.
- Bevattningsuttag i små och medelstora vattendrag kan leda till allvarliga biologiska konsekvenser på den limniska miljön.

Dessa och många andra negativa konsekvenser kan vid liten eller ringa tillsyn ge skador på naturmiljön.

Vid bedömning av tillsynsbehovet bör ordet "risk" få en avgörande betydelse. Med risk avses naturligtvis den risk som uppstår vid ett dammbrott, men också risken för att naturmiljön kan komma att ta skada av otillåten verksamhet. Värdefulla naturmiljöer och områden av riksintresse bör också väga tungt.

Myndighetsansvaret för dammsäkerhetsfrågor har numera Svenska kraftnät. De har som främsta uppgift att lämna rekommendationer för underhåll och tillsyn av dammar. Från och med den 1 maj 1999 finns det vid Svenska Kraftnät ett dammsäkerhetsråd som skall biträda i arbetet med dammsäkerhetsfrågor.

Verksamhetsregister med behov av tillsyn bör upprättas. En riskbedömning i enlighet med den som redan är gjord i dammregistret bör göras för länet och ligga som grund för tillsynens besöksfrekvens. Viss information från dammarkivet och accessdatabasen över vattenanläggningar bör ingå i registret. Av de vattenverksamheter som redan i dag har vattendom kan det antas att ca 10 % behöver ha en återkommande tillsyn. En påbörjad uppbyggnad av registret bör avslutas senast under verksamhetsåret 2001. Arbetsinsatsen beräknas uppgå till ca 20 dagar.

För att underlätta tillsynen bör företagens egenkontroll nyttjas bättre än vad som tidigare varit fallet. För de vattenkraftverk som i damminventeringen på 1980-talet utpekades utgöra en risk på grund av dammhöjd (5 m) eller indämningsvolym (50 000 m³) bör möjligheten utnyttjas att få in journaler och besiktningar. På detta sätt kan delvis kontrollen av verksamheten göras utan att kravet på resor vid varje tillfälle finns. Arbetsinsatsen beräknas uppgå till ca 10 dagar.

Länsstyrelsens roll som kunskapsförmedlare och informatör kan komma att öka. Riktad information till verksamhetsutövare har stor genomslagskraft och är på sikt en viktig källa och kanal för att nå balkens syfte. Arbetsinsatsen beräknas uppgå till ca 10 dagar.

Till länsstyrelsen inkommer en stor mängd samtal årligen där syftet många gånger är att ställa frågor kring gällande lagstiftning, vattendomars vattenhushållningsbestämmelser, överträdelser etc. Några av samtalen genererar en anmälan om att bestämmelser meddelade av domstol eller äldre rätt inte efterlevs. En skattning av antalet anmälningar per år är svår men torde uppgå till mellan 50-60 st. Vissa kan avskrivas efter ringa arbetsinsats medan några kan kräva mycket kontakter, granskning och korrespondens. Dessutom inkommer ca 60 samrådsärenden (12:6) årligen med vattenanknytning. Arbetsinsatsen beräknas uppgå till ca 30 dagar.

B7 OCH B9 VATTENVERKSAMHETER		
Tillsynskategori	Pd	Tillsynsbehov
1. Operativ tillsyn	70	
2. Tillsynsvägledning	8	
3. Övrigt	7	
Summa	85	

- " - " - " -

”Till grund för bedömning av tillsynsbehov ligger erfarenhet vad det är som ger miljöpåverkan. Man får hålla reda på svårigheterna och missbedömningarna så att man kan ta upp dessa i uppföljningen. Vi har gjort tidsstudier och tagit reda på hur lång tid ett bostadsärende tar etc. Vi har sedan tagit fram schabloner själva”. (**Tomelilla kommun**)

”De nationella miljö kvalitetsmålen är invävda i verksamhetsplanen men inte tidssatta på lokal nivå. Vi har bedömt tillsynsbehovet erfarenhetsmässigt och med hjälp av Kommunförbundets schabloner i vissa fall. Vi har politiskt beslutade frekvenser”. (**Forshaga kommun**)

”Det har inte varit miljömålen som har styrt besöksintervallen utan det har varit behovet mer allmänt. Vid varje tillsynsbesök tar vi upp det som har med miljömål att göra. Vi använder oss av inspektionsunderlag. Våra tillsynsintervall varierar lite jämfört med Kommunförbundets rekommenderade. Det beror på att vi har rätt mycket erfarenhet av vilka behov som finns. Jag tror inte att man kan kopiera av att alla objekt som har koden x har tolv månadersintervall. Erfarenheten får visa. I början kan behövas tätare besök för att se att det går åt rätt håll sedan kan man kanske göra glesare besök. Det är det som är tillsynsplanering att man anpassar tillsynen till behoven”. (**Lidköpings kommun**)

”Vi har utgått ifrån inventeringarna men det är svårt att inte ha kontinuiteten så att man kan basera på erfarenhet. Vi använde Kommunförbundets taxeunderlag som grund för att bedöma tillsynsbehovet. Vi har gått igenom alla områden och gjort tidsbedömningar och de stämmer ganska bra. Vi gör tillsynsbesök och försöker justera bedömningarna. Vi har hittills inte använt några miljömål utan det är det individuella behovet på varje verksamhet som har bedömts. Vi har tittat på de som har årsavgifter och försökt täcka upp den”. (**Dals-Ed kommun**)

”I vårt samarbete inom Umeregionen (sex kommuner) har vi suttit och diskuterat tillsynsbehovet hos olika verksamheter, tillsynsintervall och resonerat om hur lång tid tillsynen kan tänkas ta. Vi har gått igenom område för område. Vi har sneplat på arbeten som är gjorda av Skellefteå och Luleå för att se att vi inte hamnar alltför tokigt. Vi har en gemensam grund att stå på. Sedan är det säkert så att vi har gjort vissa justeringar hemmavid utifrån de specifika förutsättningarna som finns”. ”Vi har gjort ett litet excelprogram där man kan stoppa in antal tillsynsobjekt etc. och få ut en behovsutredning som grundar sig på samma bedömning. Indata är antal tillsynsobjekt, tillsynsfrekvens och tidsåtgång. (**Vindelns kommun m.fl.**)

Resursbehov

”Mycket av tillsynen är händelsestyrt och erfarenhetsmässigt men vi har försökt föra in initiativverksamhet i form av kampanjer. I år skall vi titta på transportkedjan när det gäller farligt avfall tillsammans med länets kommuner. Inom tillsynsvägledningen har vi en kampanj att revidera kommunala övertagandebeslut”. (**Länsstyrelsen Västernorrland**)

”Vi har gjort ett utkast till samverkansavtal som vi kollat av med Kommunförbundet. Avtalet syftar till att ge personalen möjlighet att verka i alla sex kommuner. Om det finns en expert inom ett område skall han kunna ha samma befogenheter i alla sex kommuner. Miljöbalken möjliggör för en kommun att avtala med en annan kommun eller tjänsteman i kommun. Som det ser ut i dag finns den här möjligheten enbart inom miljöbalksområdet och inte inom livsmedel och djurskydd. Inom djurskydd skulle vi ha stor glädje av det. Det handlar om att ta tillvara den kompetens som finns och att jobba fram effektiviseringsmöjligheter i samverkan”.
(**Vindelns kommun m.fl.**)

”Vi resonerar också om att man på sikt bör synkronisera tillsynsplanerna lite bättre. Om man har en planering för nästkommande år som är ungefär likadan t.ex. beträffande tillsynsprojekt, så kan ett par kommuner ta fram material och inte alla sex. Man får också mer gemensam syn på saker”. (**Vindelns kommun m.fl.**)

”Vi för tidsredovisning. Den används framförallt som mall vid planering av projekt för x antal företag för att få ut en schablontid. När resursbehovet beräknas tar vi hjälp av schabloner och erfarenhetsuppskattningar av nedlagd tid”. (**Kemikalieinspektionen**)

”Vi använder vår detaljerade tidsredovisning som grund för beräkning av resursbehovet. Vi har indelat i undergrupper och erfarenheten av tidsåtgången från tidigare år används. Behoven inom kända områden erfarenhetsmässigt är enkelt men behoven inom de områden där det inte finns erfarenhet är svårare”. (**Länsstyrelsen Västernorrland**)

”Vi har räknat antalet dagar som finns tillgängliga för operativ tillsyn och använt oss av tidsredovisningen. Sedan har antalet dagar jämförts med antalet dagar i tillsynsbehovet. Skillnaden mellan antalet dagar blir de saknade resurserna”. (**Länsstyrelsen Gävleborg**)

”För att få en bättre bild över hur vi lägger tillsyn på olika objekt har vi i år gjort en detaljerad indelning på tidsredovisningen ner på siffrig nivå. Vi hoppas att det ska ge oss ett bra underlag för hur mycket tid som faktiskt läggs ned på tillsyn”. (**Länsstyrelsen Västerbotten**)

Utdrag ur tillsynsutredningen från Länsstyrelsen Västra Götaland

- " - " - " -

Utdraget visar hur man har gjort översyn av resurser och kompetens inom olika verksamheter:

4.2 Verksamheter

4.2.1 Miljöfarliga verksamheter

I länet finns ca 1 000 prövningspliktiga verksamheter och miljöskyddsmyndigheten har tillsynen över ca 400. Det är ett trettiotal kommuner som har övertagit tillsynen över miljöfarliga anläggningar. Övertagandegraden förväntas endast öka marginellt, eftersom de kommuner som varit intresserade av att ta över redan har gjort detta. I sammanhanget kan nämnas att tillsynsövertagande har varit möjligt under drygt tio år.

Miljöskyddsmyndigheten har ett behov av ytterligare 14 tjänster för att klara den operativa tillsyn som föreskrivs enligt miljöbalken. I dagsläget läggs 5 tjänster på tillsyn över miljöfarliga verksamheter, men behovet är sammanlagt 19 tjänster.

Av dessa tjänster behöver myndigheten en särskild kompetens med tonvikt på riskanalyser och säkerhetsarbete inom industrin. Enligt ny lagstiftning som gäller fr.o.m. den 1 juli 1999 "Lag om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor", samt förordning enligt detsamma, skall

länsstyrelsen ha tillsyn över industrier som hanterar stora mängder kemikalier och/eller mindre mängder farliga kemikalier. För Västra Götalands län handlar det om tillsyn över dels ett stort antal verksamheter som är skyldiga att upprätta ett handlingsprogram, dels om 20-30 verksamheter som dessutom är skyldiga att upprätta säkerhetsrapporter. (OBS. Enligt diskussioner på finansdepartementet kommer länsstyrelserna att kompenseras för denna nya arbetsuppgift. Hur detta skall ske kommer att redovisas i regleringsbrevet för Statens Räddningsverk.)

4.2.2 Förorenade områden

Miljöskyddsenheten behöver ytterligare 2 tjänster för operativ tillsyn över förorenade områden. I dagsläget finns 1 tjänst för tillsyn över förorenade områden samt en projektanställd inventerare som bekostas av inventeringspengar från Naturvårdsverket. Dessa pengar tar dock slut under våren 2000. De ordinarie handläggarna skall sköta frågor om förorenade områden inom sina branscher men hinner inte detta i dagsläget.

Kommunerna kan överta tillsynen över förorenade områden, men inom en treårsperiod anser vi det inte som ett realistiskt alternativ att mer än några enstaka kommuner gör detta eftersom specialistkompetens krävs.

För våra tillsynstjänster efterfrågas specialistkompetens som geovetenskaplig bakgrund, gärna i kombination med kemi.

4.2.3 Vattenverksamheter

Behovet uppgår till ytterligare 1,5 årsarbetskrafter för att fullgöra den tillsyn naturvårds- och fiskeenheten ansvarar för som enligt utredningen beräknas omfatta 460 pd, d.v.s. drygt 2 årsarbetskrafter. I dag bedöms knappt en halv årsarbetskraft inom enheten arbeta med tillsyn.

För miljöskyddsenheten finns behov av ytterligare 1 tjänst för tillsyn över vattenverksamheter och vattenskyddsområden (se även 4.1 Naturvård m.m.). I dagsläget bedöms mindre än en halv årsarbetskraft inom enheten arbeta med tillsyn.

Behovet uppgår således till 2,5 ytterligare tjänster för den operativa tillsynen över vattenverksamheter, fördelat på 1,5 tjänster inom naturvårds- och fiskeenheten och 1 tjänst på miljöskyddsenheten. Kompetensförstärkning bör ske främst på det hydrologiska och vattenrättsliga området.

Möjlighet finns nu att delegera tillsyn över vattenverksamheter till kommunerna, men det är sannolikt att tillsynen finns kvar på länsstyrelsen under överskådlig tid.

._ . _ . _ .

”Vi gör ibland en check om tidsschablonerna stämmer genom att redovisa tid under en vecka. Det gäller halvtimmesredovisning uppdelad på t.ex. telefon in/ut och handläggning. Tidsredovisningen gäller per ämnesområde inte objekt. Tidsredovisning per objekt är viktig att föra för att stämna av tillsynsavgiften som tas ut”. (**Tranås kommun**)

”När det gäller att titta på resursbehovet så kopplar vi till timantal för vissa tillsynsområden och vad det resulterar i för typ av behov av tjänster. För andra områden är det mer erfarenhetsmässigt och man gör en erfarenhetsuppskattning vad som behövs för att hålla en god nivå. De externa ärendena, klagomål, förfrågningar tar mycket tid på ett miljökontor. Vi initierar inte eller planerar dessa ärenden men måste ha resurser”. (**Sundsvalls kommun**)

”Vi har räknat timmar per objekt. Summan delas med 1600 timmar för att få fram årsarbetskraft. Årsarbetskraften motsvarar dels det som Kommunförbundet har tyckt och dels Livsmedelsverkets beräkningar om hur många årsarbetskrafter som läggs ned, de säger 200 dagar. 1600 timmar är tydligen ett allmänt accepterat mått på årsarbetskraft. Sedan får man dra bort en uppskattad tid som inte har med den direkta tillsynen att göra. Jag har lagt in arbetsplatsträffar etc. och fått fram en siffra. Den har jag adderat till tillsynsbehovet”. (**Vindeln m.fl.**)

Kompetensutveckling

”Vi diskuterar på våra planeringsdagar vilken kompetens som behövs och planerar in det. På områdesnivå kan det röra sig om data, engelska och toxikologi. På verksamhetsnivå om miljöbalken, att vittna, STINA –systemet, nya områden och studiebesök”.

(Kemikalieinspektionen)

Vi har bestämt att börja arbeta mer systematiskt med personliga kompetensutvecklingsplaner.

(Länsstyrelsen Gotland, Länsstyrelsen Värmland)

”Vi har börjat diskutera lite mer strukturerad tillsyn eller kompetensutveckling i tillsynsmetodik”. **(Länsstyrelsen Södermanland)**

”Att tänka efter innan om det mer långsiktiga behovet är viktigt. Det dagliga arbetet är en form av kompetensutveckling liksom att bygga upp nätverk med sådana som arbetar med samma frågor. Vi skulle önska att bättre kontakter utvecklades mellan länsstyrelserna. Vi är en kompetensorganisation och kunskap är en viktig bit för att motivera vår existens”.

(Länsstyrelsen Västernorrland)

”Vi har en grundläggande plan för hur kompetensen ser ut. Vi måste också titta på utveckling, hur skall vi behålla vår personal, hur skall vi höja statusen och hur skall vi säkerställa en hygglig löneutveckling”. **(Jönköpings kommun)**

”Vi har lagt ut två veckors utbildning på varje anställd, även kontorspersonal. Vi har angett vad som skall prioriteras när det gäller utbildning det är: Naturvårdsverkets utbildningar, länsstyrelsen och universitetsutbildningar”. **(Lidköpings kommun)**

”Vi avsätter ungefär 20 dagar per person och år, lite olika från år till år beroende på hur det ser ut, hur stort ansvarsområde man har etc. I kompetensutvecklingen ingår också ifall man sätter sig och läser in den senaste lagstiftningen, läser facktidningar på jobbet etc. Vi avsätter tiden och man ansvarar själv för hur man disponerar den. Kompetensutveckling är inte bara kurser, den största kompetensutvecklingen gör du när du är ute och gör tillsyn, då lär man sig väldigt mycket”. **(Alingsås kommun)**

”Vi har beräknat i behovsutredningen, ett visst antal dagar per person och år. Vi har utifrån vilka arbetsuppgifter man har gjort kompetensinriktningsprofiler individuellt för handläggarna hur man skall se på kompetensutvecklingsbehovet en tid framåt. Man ser t.ex. att du jobbar med det här, behöver den här kompetensen, du har den här kompetensen därför skall du det här året rikta in utbildningen på det här området. Det är åskådliggjort med ett slags vindrosor med nivån i två olika skikt, var man ligger och sedan behovet. Man kan se att det här området skall man jobba med. Detta går igenom i samband med medarbetarsamtalen. Det är stort behov av vidareutbildning, man måste hänga med för att det händer så mycket. Det är svårt att veta vad som händer i framtiden t.ex. vilken kompetens man blir av med och ny lagstiftning”.

(Örebro kommun)

TILLSYNSPLAN

Utformning/underlag

Utdrag ur verksamhetsplan, Jönköpings kommun

..

Vi har testat ett annat sätt att jobba med genomarbetade mål och syfte och presenterat en tillsynsplan. Vi har äskat mer resurser.

Nationellt miljömål

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö skall utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till engod regional och global miljö. Natur- och kulturvärden skall tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar skall lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

Lokala generationsmål

Samhällsplanering

- Den bebyggda miljön innehåller ett varierat utbud av hälsosamma bostäder och offentliga lokaler. Byggnader och anläggningar är lokaliserade så att människors dagliga transporter minskas.
- Behovet av en lek och rekreation tillgodoses i närhet till natur- och grönområden och till boendemiljön.
- Miljöanpassat kollektivtrafiksysteem finns liksom goda möjligheter för gång- och cykeltrafik.

Inomhusmiljö

- Alla bostäder i kommunen är sunda att bo i och förorsakar inte problem på grund av t.ex. radon, ventilation, fukt, eller ämnen som kan förorsaka ohälsa. Radonhalterna i bostäder underskrider 200 Bq/m³ luft.

Offentliga lokaler och fritidsanläggningar

- Ingen skall på grund av dåliga hygieniska förhållanden, orsakas ohälsa av att vistas i en offentlig lokal eller på en fritidsanläggning.

Buller

- Ingen ska störas av buller i sin bostad, varken från biltrafik, järnvägstrafik, flyg eller annan verksamhet.
- I kommunen finns ostörda områden där man kan uppleva naturen utan störningar från det urbaniserade samhället.

Folkhälsofrågor

- I alla beslut som fattas i kommunen har konsekvenserna för hälsan beaktats.
- Alla offentliga lokaler och restauranger är rökfria.

Avfall och resurshushållning

- Inget avfall som kan återvinnas eller återanvändas läggs på deponi.
- All produktion av varor är energioptimal och kretsloppsanpassad.
- Allt bruk av ändliga material baserar sig på återanvändning.
- För uppvärmning används enbart förnyelsebar energi.

Förorenade områden

- Mark- och vattenområden är fria från gifter, skadliga ämnen och andra föroreningar.
- Munksjöns botten utgör inte längre någon risk för spridning av föroreningar.

Tillståndet i Jönköpings kommun

Vårt deltagande och engagemang inom detaljplanearbetet har ökat under årens lopp och fungerar för det mesta bra, d.v.s. vi kommer in tidigt i planskedet och har möjlighet att lägga miljö- och hälsoaspekter på planeringen. Vi skulle emellertid önska att vi hade möjlighet att komma in lika tidigt när det gäller alla framtidsplaner för kommunen såsom t.ex. stadsbyggnadsvision m.m. En del tidigare missar i planeringen får vi olägenheter av i dag. Vi har t.ex. transportanläggningar placerade i miljöer där de utgör hälsorisker och är störande.

Mycket arbete läggs ned på att förbättra inomhusmiljön i våra bostäder, skolor och daghem men mycket återstår. Vi har ännu inte full kunskap över hur många bostäder som berörs av t.ex. radon, framför allt på grund av den nya upptäckten att vi har mer radonläckage från mark än vad vi tidigare bedömt.

Tillsynen av offentliga lokaler och hygienlokaler har under många år blivit starkt eftersatt på grund av bristande resurser. Bullerproblemen i offentliga nöjeslokaler har under det senaste året uppmärksammats, då sjukvården fått ta emot allt fler ungdomar med tinnitus. Även transporter såsom biltrafik och tågtrafik, liksom från skjutverksamhet utsätter människor för buller.

När det gäller hushållsavfall så har vi en ganska klar bild över mängder och vart det tar vägen. Problemen återfinns här framförallt i form av en ökande nedskräpning med grovsopor och trädgårdsavfall i skogsområden och strövområden intill bebyggelsen. Industriers och verksamheters avfall har vi däremot ingen statistik över eller bild av om mängderna ökar eller minskar. Samma sak gäller det farliga avfallet från verksamheter. Inom bygg- och rivningsbranschen kan vi ana att återvinningen börjat få gehör framförallt på grund av att fler och fler anläggningar för återvinning av rivningsavfall anmäls till miljökontoret.

I Jönköpings kommun finns fler än 100 områden som konstaterats vara eller misstänks vara förorenade. Det är framförallt industriverksamhet och gamla deponier som orsakat föroreningarna. Vid undersökningar hittar vi oftast tungmetaller och PAH. Undersökning och ev. sanering av dessa områden kommer att ta mycket lång tid på grund av de höga kostnaderna.

Till oljebolagens miljösaneringsfond SPIMFAB, har Jönköpings kommun anmält 50 nedlagda bensinstationer, där marken kan tänkas vara förorenad. Vid utgången av år 2000 var marken vid totalt åtta utav dessa nedlagda bensinstationer undersökta och åtgärdade.

Verksamhetsmål 2002-2004

Samhällsplanering

- Prioritera vår deltagande i planeringssammanhang. Bevaka och arbeta för att man i alla kommunala planer tar hänsyn till regionala och lokala miljömål avseende god bebyggd miljö. Speciellt med avseende på:
 - lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD)
 - vägar/trafik
 - avlopp och avfall
 - buller och luftföroreningar
 - förorenad mark
 - radon
 - energiutnyttjande
- Våra åsikter i detaljplaneringssammanhang tillgodoses.
- Miljö- och hälsoaspekter beaktas vid genomförande av stadsbyggnadsvisionen.

Inomhusmiljö

- Radonhalterna i samtliga förskolor, skolor och fritidshem ska vara kartlagda och åtgärdade. Enligt förslag kommer bidrag att delas ut för åtgärder i skolor under åren 2003-2007.
- Markförhållandena avseende radon ska vara kända inom bebyggda områden i hela kommunen.

- Radonmätningar av kommunens flerbostadshus har påbörjats, skall enligt förslag i den nya radonutredningen vara klart för samtliga flerbostadshus år 2012.
- Plan för mätning av radon i småhus ska finnas.
- Fastighetsägare och hyresgäster skall ha goda kunskaper om ventilationens betydelse för hälsan.
- Program för kartläggning av markradon inom alla tätbebyggda områden i kommunen skall tas fram. För nybyggnadsområdena gör markundersökning av tekniska kontoret i samband med att plan tas fram över området.

Offentliga lokaler och fritidsanläggningar

- Delta i projekt för kvalitetssäkring av inomhusmiljön i kommunens skolor. Verka för att 50 % av skolorna är miljö- och kvalitetssäkrade.
- Inventering av samtliga lokaler för hygienisk behandling (friser-, hudvårds- och fotvårdssalonger, piercingverksamhet, solarier, vårdcentraler, m.m.) skall vara genomförd.
- Även små bassänger inom t.ex. hotellverksamhet i kommunen skall ha bra badvattenkvalitet.

Buller

- Kartläggning av alla som störs av järnvägsbuller ska vara klar. Banverket har tagit fram ett åtgärdsprogram för de bostäder där boende utsätts för högre maximal ljudnivå än 55 dB(A) i sovrum under natt (22.00--06.00) och där ekvivalenta ljudnivån överskrider 70 dB(A) utomhus.
- Arbete med att åtgärda bostäder som är störda av vägtrafikbuller fortsätter. 3 000 m² fönsterarea skall vara åtgärdade under planperioden.

Folkhälsofrågor

- En hälsokonsekvensbeskrivning ska, där så är relevant, finnas i alla beslut från miljönämnden.
- Alla skolor skall ha erhållit information om riskerna med att exponeras för höga bullernivåer (tinnitus) och nickel (allergi).
- Nickeldirektivet - innehårande begränsad användning av nickel i smycken, klockor, knappar m.m. samt nollanvändning inom verksamheter vid håltagning av hud.
- 70 % av lunchserveringar och caféer ska vara helt rökfria under lunchtid.
- Samarbeta med andra förvaltningar i mera övergripande folkhälsofrågor.
- Delta i ett nätverk i folkhälsofrågor mellan större städer.

Avfall och resurshushållning

- Samtliga rivningsplaner ska kontrolleras med avseende på vart avfallet förs. Återvinningsstatistik ska tas fram i syfte att höja återvinningsgraden av rivningsavfall.
- Sortergårdarna ska kontrolleras avseende sortering och återvinning av avfall. Mängden övrigt avfall ska minskas på sortergårdarna.
- Ny renhållningsordning ska vara klar.
- Alla anmälningspliktiga avfallsanläggningar ska vara kontrollerade med avseende på återvinningsgrad av olika typer av avfall.
- Erhållit kännedom om och kontroll av farligt avfall från olika typer av verksamheter i kommunen. Framförallt avseende hantering, redovisning, mängder och vart avfallet förs. För alla verksamheter som blivit föremål för inspektion av miljökontoret under åren 2002--2004, skall detta ha redovisats.

Förorenade områden

- Förorenade områden är identifierade samt undersökta och minst 20 % av områdena av riskklass mycket stor och stor är åtgärdade.
- Driva på så att oljebolagens miljösaneringsfond SPIMFAB årligen undersöker och vid behov åtgärdar marken vid 2--5 nedlagda bensinstationer.
- Verka för att åtgärdsplaner utarbetas och åtgärder vidtas vid minst två nedlagda kommunala avfallsupplag.

Verksamhet 2002

Samhällsplanering

- Prioritera vår deltagande i planeringssammanhang. Bevaka och arbeta för att man i alla kommunala planer tar hänsyn till regionala och lokala miljömål avseende god bebyggd miljö. Speciellt med avseende på:
 - lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD)
 - vägar/trafik
 - avlopp och avfall
 - vatten
 - buller och luftföroreningar
 - förorenad mark
 - radon
 - energiutnyttjande
- (400 timmar)

Inomhusmiljö

- Radonhalten ska mätas i samtliga förskolor, skolor och fritidshem. Utvärdering av resultaten ska genomföras. (200 timmar)
- Information om radon i samband med att mätningar utförs i ca 100 flerbostadshus. (100 timmar)
- Sammanställning och uppföljning ska göras av tidigare gjorda mätningar i småhus. Miljökontoret har material från ca 1 000 utförda mätningar. (200 timmar)
- Genomföra riktade informationsinsatser till fastighetsägare och hyresgäster i syfte att påverka attityder och sprida kunskap om betydelsen av en väl fungerande ventilation (20+40 timmar)
- Behandla klagomålsärenden avseende problem i boendet. (500+40 timmar)
- Lämna råd och upplysningar i frågor om radon, ventilation och inomhusmiljö. (Tid, se ovan)
- Information om fukt, radon och ventilation skall införas på vår hemsida. (Se ovan)

Offentliga lokaler och fritidsanläggningar

- Delta i projekt kvalitetssäkring av skolorna. (200 timmar)
- Inventering av de objekt inom gruppen "lokaler för hygienisk behandling" som bedöms kunna utgöra största hälsoriskerna. (260 timmar)
- Provtagning och inspektion kommer att genomföras i samtliga 16 bassängbad i kommunen. (310 timmar)
- Behandla klagomålsärenden. (40 timmar)
- Handlägga nyanmälningar av lokaler. (260 timmar)
- Inspektionsverksamhet campingar, hotell, idrottsanläggningar och samlingslokaler. (200 timmar)
- Inspektionsverksamhet lokaler för vård och annat omhändertagande. (165 timmar)

Buller

- "Åtgärdsprogram för trafikbuller" ska följas, d.v.s. 1 000 m² fönsterarea skall åtgärdas. (100 timmar)
- Bostäder där boende utsätts för buller från järnvägstrafik ska kartläggas. (100 timmar)
- Fortsatt kontroll av allmänna nöjeslokaler. Under 2002 bör samtliga nöjeslokaler vara kontrollerade och ett program för egenkontroll av ljudnivån ha införts. (100 timmar)
- Behandla klagomålsärenden avseende bullerfrågor. (Se inomhusmiljö, alla)

Folkhälsofrågor

- Förslag över vad som bör finnas med i en hälsokonsekvensbeskrivning ska tas fram. (75 timmar)
- I samverkan med allergikommittén genomföra riktade informationsinsatser till verksamheter som bedriver håltagning och till försäljningsställen för smycken. (Tid, se ovan)
- Fortsatt "påverkan" av lunchrestauranger. 50 % av lunchserveringarna ska vid 2002 års slut vara rökfria under lunchtid. (25 timmar)
- Behandla ansökningar om djurhållning inom detaljplanlagt område. (120 timmar)

Avfall och resurshushållning

- Samtliga rivningsplaner ska kontrolleras med avseende på vart avfallet förs. Kontakter bör tas för att få fram återvinningsstatistik. (100 timmar)
- Sortergårdarna ska kontrolleras avseende hantering av farligt avfall, sortering och återvinning av avfall, samt mängder övrigt avfall. (45 timmar)
- Ny renhållningsordning ska tas fram. (25 timmar)
- Ca 10 anmälningspliktiga avfallsanläggningar skall kontrolleras. (100 timmar)
- Tillsyn av industrier/verksamheter i syfte att kontrollera det farliga avfallet avseende hantering, redovisning, mängder och vart avfallet förs. Bör ingå som en del i den ordinarie tillsynen. Fakta bör samlas in från företagen för att möjliggöra att kunskapen om farligt avfall ökar. (Inom ordinarie tillsyn)
- Handlägga nedskräpningsärenden. (160 timmar)
- Handlägga C-anmälningar om uppläggning av avfall. (80 timmar)
- Besluta om dispenser från renhållningsbestämmelserna. (50 timmar)
- Driva på för att återinföra grovsophämtning höst och vår, i syfte att minska transporter och nedskräpning. (40 timmar)

Förorenade områden

- Alla områden som exploateras för bostadsbyggnation eller andra känsliga verksamheter undersöks om misstanke om förorening föreligger. (300 timmar)
- Medel begärs från Naturvårdsverket för undersökning och ev. sanering av 2--3 förorenade områden. (Se ovan)
- Pågående verksamheter där förorenad mark kan misstänkas skall bevakas. (Se ovan)

Resursbehov: 4 265 + 130 timmar, 4,4 årsarbetare, varav 0,13 information.

- " - " - " -

”Nästa år kommer vi att lägga in tillsynsplanen i budgetarbetet och verksamhetsplanen för att få en ändå närmare koppling till budget och resurstilldelning. Jag räknar då också med att själva planen skall bli tydligare”. (**Lerums kommun**).

”Tillsynsplanen är integrerad med behovsutredningen. Fr.o.m. i år försöker vi att integrera den med verksamhetsplanen. Den löper på två år, juli – juli”. (**Karlstads kommun**).

Utdrag ur tillsynsplanen, Länsstyrelsen Kronoberg

- " - " - " -

”Länsstyrelsens verksamhetsregister omfattas av miljöfarliga verksamheter, förorenade områden enligt 10 kap miljöbalken, täkt -dataregistret, dammregistret och anläggningar enligt s.k. ”Sevesolagen”.

- " - " - " -

Omfattning

”Vi har utvecklat en tämligen detaljerad verksamhetsplan där vi använder tidsredovisningssystemet för att följa upp”. ”Grunddokumentet bottenar i listan på anläggningar där det finns namnet, dos nr, tillsynsdagar, tillgängliga tillsynsdagar, avgifter och handläggare”. (Länstyrelsen Gävleborg)

”Tillsynsplanen omfattar hela myndighetsområdet. Vi har en tillsynsplan för varje lagstiftningsområde. Tillsynsplanen beskriver alla delmoment i tillsynen och antal objekt samt vad vi prioriterar i tillsynen”. (Tranås kommun)

Utdrag ur tillsynsplanen, Nyköpings kommun

- " - " - " -

”Vår tillsynsplan innehåller mål, strategier, omfattning av tillsynen och prioriteringar av uppgifterna”

1. Avgränsning

Begreppet tillsyn ges en vidare tolkning i miljöbalken än i tidigare lagstiftning, miljöstrategiskt arbete ingår nu t.ex. Detta beaktas i tillsynsplanen. Planen omfattar i huvudsak dels fortlöpande tillsyn och andra egna initiativ, för att kontrollera att berörda författningar eller beslut följs, dels råd och information av förebyggande karaktär. Planen behandlar även översiktligt handläggning av ärenden som t.ex. ansökningar, anmälningar, remisser och klagomål.

2. Mål och ambitionsnivåer

De mål som anges nedan är avsedda att översiktligt ange vad MHN vill uppnå med tillsynen och kallas därför inriktningsmål. De ska närmast ses som ett sätt att ange prioriterade områden för tillsynen. Målen bör ses över med utgångspunkt från de nya nationella målen och de regionala målen när dessa beslutats.

De flesta ambitionsnivåerna kan ses som mätbara mål och kommer att följas upp i verksamhetsberättelsen.

- - -

4.2 Hälsoskydd

Inriktningsmål

Olägenheter som kan påverka människors hälsa ska förebyggas och undanröjas.

Radongashalten i bostäder ska uppfylla gränsvärdet senast år 2010.

Allergierna ska minska.

Utsläppen från småskalig vedeldning ska minska.

De lokaler, anläggningar m.m. som MHN har tillsyn över ska vara av god hygienisk standard.

Ambitionsnivå

Inspektera nedanstående lokaler och anläggningar i syfte att förebygga och undanröja olägenheter som kan påverka människors hälsa. Besöksfrekvens under normala förhållanden (vid behov ytterligare besök):

- Lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande, 1 gång på 3 år.
- Sporthallar och gymnastiklokaler, 1 gång på 4 år.
- Hotell, pensionat, samlingslokaler, 1 gång på 5 år
- Campingplatser, bassäng- och strandbad, 1 gång per år. Dessutom fortlöpande provtagning.
- Solarier (strålning, 1 gång per år.

- Hygienlokaler (frisörer, fotvård m.fl.), 1 gång på 4 år.
- Övriga anläggningar, 1 gång på 3--4 år.

Genomföra projektinriktad tillsyn i samverkan med övriga kommuner och länsstyrelser.

Kartlägga radon i bostäder enligt av miljö- och hälsoskyddsnamnden 1998-09-16 fastställd radonplan. Uppföljning av åtgärder där gränsvärdet överskrids.

Kartlägga radon i dricksvatten genom att, via information om hälsorisker och möjligheter till statsbidrag, förmå brunnsägare att låta undersöka vattnet.

Medverka i folkhälsorådet.

Medverka i allergi kommitténs möten och projekt (i den mån de faller inom MHN:s verksamhetsområden).

Lämna råd och information om lämplig utrustning och teknik för att minska olägenheter av vedeldning.

Kontrollera att tobakslagen följs i de lokaler MHN har tillsyn över.

Lämna råd och information i vattenkvalitetsfrågor till hushåll med enskilda brunnar, dels vid förfrågningar, dels när anledning i övrigt föreligger t.ex. i samband med inventeringar rörande radon, försurning eller näringspåverkan.

Sprida information om hur de som äger/driver anläggningar som MHN har tillsyn över kan medverka till en ekologiskt hållbar utveckling.

Tillsyn enligt kommunala hälsoskyddsföreskrifter sker i samband med ärendehandläggning.

Anmärkning: Frågor om enskilda avloppsanläggningar behandlas under avsnitt 4.3.

Utdrag ur tillsynsplanen

2000-12-20, rev. 2001-01-22

Tillsynsplan för miljö- och hälsoskydd 2001--2004

Planen omfattar endast egna initiativ och inte inkommande ärenden (ansökningar, klagomål m.m.)

Verksamråde/-bransch	Strategi/inriktning	Anm.	Antal objekt	Omfattning	Inspektioner per år			Prover per år			Dagar per år			
					2001	2002	2003	2001	2002	2003	2001	2002	2003	
LIVSMEDEL					290	290	290							
Restauranger	Fortlöpande Tillsyn		58	1/år										
Personalserv.	Fortlöpande Tillsyn		9	1/år										
Bagerier	Fortlöpande Tillsyn		4	1/år										
Caféer	Fortlöpande Tillsyn		36	1/år										
Gatukök	Fortlöpande Tillsyn		10	1/år										
Pizzerior	Fortlöpande Tillsyn		20	1/år										
Skolor	Fortlöpande Tillsyn		33	1/år										
Daghem	Fortlöpande Tillsyn		13	1/år										
Äldreomsorg	Fortlöpande Tillsyn		14	1/år										
Butiker (manuell h)	Fortlöpande Tillsyn		24	1/år										
Butiker (ej manuell h)	Fortlöpande Tillsyn		39	1/år										
Fordon/båtar	Fortlöpande Tillsyn		16	1/år										
Grossist/lager	Fortlöpande Tillsyn		1	1/år										
Tillv. Industrier	Fortlöpande Tillsyn		13	1/år										
Tillfällig saluhållning Alla objekt	Egenkontrollprogram Livsmedels-Prover	1		Ca 200/år				200	200	200				
Dricksvatten														
Kommunala v-verk	Fortlöpande Tillsyn		13	1/år	13	13	13				8	8	8	
Gemensamhetsanläggningar	Vattenprover Fortlöpande Tillsyn		36	1/år	36	36	36	13	13	13	Ingår i inspektionstid	17	17	17
	Vattenprover Översyn av kontrollprogram			Stickprov				15	15	15	Ingår i inspektionstid			
Alla livsmedels-Objekt	Hållbar utveckling	2									Ingår i inspektionstid			
	Hygienutbildning/information	3									Ingår i tillsyn/PIK			
	Länsprojekt (PIK)	4									Ingår i tillsyn			
S:a livsmedel			339		339	339	339	228	228	228	215	215	215	

- " - " - " -

”Intervallerna är bra att ha med och det är bra att bryta ned i branscher och i punktform med mål så att det går att följa upp och bocka av när det är klart. Vi arbetar en del i projektform. Det är viktigt att få avslut i det ordinarie arbetet och redovisningar efter projekt”. (Örebro kommun)

Utdrag ur "Tillsynsplan Miljö 2001", Lidköpings kommun

- " - " - " -

”I tillsynsplanen finns allt med, planerad tillsyn, antal objekt, planerad besök/kontroll, antal timmar och resursbehov timmar”. (Lidköpings kommun)

Miljöbalken kap. 9, §§ 1--8 samt kap 12, § 10

Tillsynsplanering			Antal/timmar	Resursbehov	Ca %	Veckor
Planerad tillsyn enligt fastställd tillsynsplan	Totalt antal objekt	Planerade Besök/kontroll 2001				
A-objekt	1 st	1		30		
B-objekt	29 st	29		744		
C-objekt	144 st	95		578		
U-objekt (ej djur)	83 st	5		25		
U-objekt (djur)	478 st	146		146		
U-objekt (årsrapport)		21		63		
Totalt	735	297		1 586		40
Tillståndsansökningar			2/35	70		
Anmälningar C-objekt			10/5	50		
Värmepumpar			20/2	40		
Enskilda avlopp			60/3	180		
Oplanerade besök (t.ex. klagomål, uppföljning av påtalade brister)			5*/40	200		
Projekt (utanför den planerade tillsynen)				1 000		
Kontakter, förfrågningar som inte kopplas till enskilt objekt			5*/45	225		
Information och rådgivning som inte kan kopplas till ett enskilt objekt			5*/40	200		
Extern samordning med andra kommuner, länsstyrelsen och centrala myndigheter				160		
Inläsning			5*/40	200		
Utbildning av tillsynspersonal			5*/80	400400		
Totalt				2 725		68
SUMMA enligt plan				4 311		108
TILLGÄNGLIGA RESURSER				4 320		108

* personer

- " - " - " -

”Vi har brutit ned de målsättningar som finns i verksamhetsplanen till tillsynsplanens detaljeringsnivå. Vi har gjort en planering för miljöskydd och livsmedel som beskriver vad vi skall arbeta med under det här året. Vi redovisar vilka saker vi arbetar med, ansvariga personer och ganska detaljerat vad vi gör. Vi har sagt att vi skall arbeta mer projektinriktat”. (Östersunds kommun)

”Tillsynsplanen innehåller ett antal objekt dvs. de som vi har i registret. Det framgår vem det är som har tillsynsansvaret, frekvens, timtid och summariskt redovisat inkomster. Tiderna är schabloniserade. Detaljeringsgraden är delvis ett resultat av handläggarnas önskemål, de vill att det tydligt och klart skall framgå vem som gör vad och hur vi har bedömt tillsynsbehovet i timmar”. (Ljusdals kommun)

Utdrag ur verksamhetsplan, Eskilstuna kommun

- " - " - " -

Mål	Aktivitet	Ansvarig	Uppföljningsmetod	Tid
Giftrfri miljö	Riktad tillsyn bekämpningsmedel	Helena	Redovisning inför nämnd	100 h
	Planerad tillsyn lantbruk. Meddela råd och förelägganden	Anna & Helena	Verksamhetsberättelse	2001-12-31
Giftrfri miljö	Bekämpningsmedelsanvändning utanför lantbruket. Besluta om tillstånd	Helena	Verksamhetsberättelse	2001-12-31 20 h
	Slamhantering	Helena	Verksamhetsberättelse	2001-12-31 30 h
Ett rikt odlingslandskap	Stötta länsstyrelsen i deras arbete	Anna & Helena	Verksamhetsberättelse	2001-12-31
Övrigt				
Nya lokala miljö- och folkhälsomål finns	Aktivt deltagande i arbetet med att ta fram nya lokala miljö- och folkhälsomål	Ingela. UoN är huvudansvariga för arbetet	Verksamhetsberättelse	2001-12-31. Arbetet avslutas juni 2002

Miljöskydd

Giftrfri miljö				
Undersökning samt eventuell sanering av nedlagda bensinstationstomter sker i erforderlig omfattning i SPIMFABs regi	Kontrollera att erforderliga undersökningar utförs och att eventuella saneringsprojekt nått saneringsmålen.	Helén	Lägesredovisning till nämnden	Mars
Höja kunskapsnivån om kemikalier, hantering, produktval, egenkontroll och skyddsåtgärder samt minska risken för kemikalieolyckor hos de företag som bedriver tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	Tillsynsprojekt "Kemikalielyftet" hos samtliga företag som bedriver tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet. Projektstart hösten 2000 med uppföljning andra halvåret 2001	Rune	Sammanställning och redovisning till nämnden etapp 1 och 2.	1:a redovisning januari 2001. 2:a redovisning december

- " - " - " -

Utdrag ur tillsynsplan, Västerås kommun

- " - " - " -

I tillsynsplanen har en bedömning gjorts av tidsåtgången för de tillsynsområden som bedöms vara angelägna under de närmaste åren med en viss betoning mot närmast följande år. Dessutom finns kolumner som visar en översiktlig bild över ytterligare tre år framåt. Materialet ska årligen redovisas och förändringar i bedömningen kan därför ske från år till år med anledning av t.ex. ny lagstiftning eller nya forskningsrön.

I sammanställningen har allt arbete som är knutet till respektive rubrik tagits med d.v.s. planering av inspektion, instudering av material, resor, inspektion, provtagning, rådgivning, information, myndighetskontakter, eventuella skrivelser, hantering av klagomål, diarieföring, uppföljande inspektioner, underlag för fakturering o.s.v.

HÄLSOSKYDD	Antal objekt (motsv)	Tillsynsbehov i timmar per år	Tillsyn 2001 i tim	Tillsyn i % av behov 2001	Tillsyn i % av behov 2002	Tillsyn i % av behov 2003	Tillsyn i % av behov 2004
Hotell och motsvarande	60	75	35	47	33	33	33
Skolor, undervisningslokaler och vårdlokaler	460	1056	520	49	47	47	47
Samlingslokaler, camping och idrottsanläggningar	210	288	40	14	14	14	14
Hygienlokaler, solarier och nickel	300	623	420	67	40	40	40
Bad	28	1208	510	42	17	17	17
Djurhållning hälsoskydd		530	175	33	33	33	33
Höga ljudnivåer, festivaler		80	10	13	13	13	13
Bostäder inkl. buller och vedeldning		1000	665	67	70	70	70
Radon		1000	630	63	100	100	100
Avlopp		890	700	79	101	107	112
Sanering av enskilda avlopp		1500	1250	83	100	100	100
Bygglövsremisser/yttranden		400	40	10	10	10	10
Tillsyn enligt tobakslagen		300	20	7	7	7	7
Icke ärendelaterade telefonsamtal och besök		500	500	100	100	100	100
Bakgrundsstrålningsmätning		40	30	75	100	75	100
Råttbåtar, civil beredskap m.m.		50	45	90	100	100	100
Summa		9540	5590	59	62	63	63

- " - " - " -

Utdrag ur Bollnäs kommuns tillsynsplan

- " - " - " -

Jord, skog och täkter 12 kap.

Problem / tillsynsområden: Grundvattenskydd, ytvattenskydd, naturskador, biotopskydd, damning, buller, trafik m.m.

Samråd sker med länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen i ärenden som väsentligt kan ändra naturmiljön och som inte är anmälningspliktig eller tillståndspliktig verksamhet. Tillstånd erfordras för täktverksamhet. Tillsynen bedrivs för närvarande av länsstyrelsen. Kommunen är remissinstans både ur miljö- och natursynpunkt. Samhällsbyggnadskontoret bör framgent överta tillsynsansvaret. Naturvårds- och miljöskyddsfrågorna hanteras i och med nya balken av samma myndighet. Medverkan i samrådsärenden enligt miljöbalken 12 kap. § 6. I dessa samråd innefattas hanteringen av skogsgödslingsärenden.

Inom kommunen finns 21 grus- eller bergtäkter.

Tillsynsbehovet för år 2000 uppskattas till 30 tim. Tillsynsbehovet för grustäkter redovisas under rubriken miljöfarlig verksamhet.

Prioriterade uppgifter: Samråd enligt miljöbalkens 12 kap. 6 § samt klagomålsärenden. Hantering av remisser rörande grustäkter.

- " - " - " -

Utdrag ur Forshaga kommuns tillsynsplan

- " " " -

Miljöskyddstillsyn

MÅL

Bedriva fortlöpande tillsyn enligt miljöbalken m.fl. lagstiftningar över alla miljöstörande verksamheter för att minimera utsläppen till en nivå som ger så liten skada på miljön som möjligt.

Arbeta för att minska kväve-, svaveldioxid och kolväteutsläppen.

Aktuella miljömål

1. Frisk luft
2. Grundvatten av god kvalitet
6. Ingen övergödning
7. Bara naturlig försurning
11. God bebyggd miljö
12. Giffri miljö

1. Miljöstörande verksamhet (50 dagar)

- Årlig tillsyn av de tjugo s.k. C-anläggningar som finns i kommunen.
- Årlig tillsyn av avloppsreningsverken i kommunen.
- Återkommande tillsyn av Katrinebergs återvinningscentral.
- Mindre företag besöks med ett treårsintervall.
- Totalt cirka 40 inspektioner under 2001.
- Information till företag om nyheter inom tillsynsområdet.

2. Anmälan eller tillstånd enligt miljöbalken (5 dagar)

- Prövning av anmälningsärenden enligt miljöbalken.
- Yttranden i tillståndsärenden.

3. Kontrollprogram m.m. (3 dagar)

- Genomgång av kontrollprogram och årsrapporter

4. Regionala miljöskyddsprojekt (15 dagar)

- Delta aktivt i år 2000 miljöskyddsprojekt inom Värmlands län, Cisterner. Deltagande i arbetsgruppen. Avslutning under 2001. Deltagande i nytt projekt.

5. Miljötillsyn på jordbruksföretag (2 dagar)

- I samband med djurskyddsinspektioner bedriva tillsyn över den miljöfarliga verksamheten ute på kommunens jordbruksföretag. Samtliga cisterner på jordbruken ska kontrolleras i samband med inspektion.

- " " " -

Utdrag ur Dals-Ed kommuns tillsynsplan

Resurs	Tim/år
Behov	1130
Plan	860

- " - " - " -

4.1.1.1 Miljöfarlig verksamhet

Med begreppet miljöfarlig verksamhet avses all användning av mark, byggnader eller anläggningar som på ett eller annat sätt innebär utsläpp till mark, luft, vatten eller annan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. För vissa miljöfarliga verksamheter krävs tillstånd eller anmälan innan verksamheten startar. Miljö- och byggnadsnämnden har fortlöpande tillsyn av s.k. C-anläggningar (verksamheter som måste anmälas) och ett antal U-anläggningar (verksamheter utan tillstånds- eller anmälningskrav) som har behov av sådan tillsyn. Dessutom har kommunen övertagit tillsynen över en B-anläggning (verksamhet som kräver tillstånd av länsstyrelsen. Ytterligare någon kan vara aktuell att ta över. Även enskilda avloppsanläggningar räknas som miljöfarlig verksamhet. Samtliga C-anläggningar skall ha dokumenterad egenkontroll.

I kolumnen "Utförande 2000" anges följande.

- + Utförs fullt ut enligt behovet
- Utförs med sänkt ambitionsnivå, samma betydelse som angetts tidigare
- 0 Utförs inte alls

Delarbetsuppgift	Tillsynsutredning					Verksamhetsplan		
	Typ av arbete	Antal objekt (motsv)	Insp/objekt /år	Tids-åtgång/objekt	Resurs-behov, tim	Resurs-behov, tim	Kommentar	Utförande 2000
B-anläggningar	L	2	2	16,75	67	0	Tillsynen över AR-verket i Ed återlämnas till länsstyrelsen	0
C-anläggningar	L	20	1	4,4	114	114	Antalet objekt och tidsåtgång underskattad. Troligen cirka 30 objekt.	+
U-verksamheter med återkommande tillsyn	L	34	0,5-2	5,5	125	50	Endast anläggningar med fast årlig avgift/viktigaste anläggningarna ur miljösynpunkt besöks	--
Jordbruk	L	130	1/3	2	0		Samordnas med djurskydd, projektanställning	+
Täkter							Eventuellt övertagande senare	
Övrig miljöfarlig verksamhet	Lp		1/5					
Enskilda avlopp	L	1300	1/10	1	130	0		0
Värmepumpar	L	?			15	15	Tidsåtgång underskattad	+
Miljöbaken och klassning	P				95	95		+
Egenkontrollprogram	LP				25	25		+
Extraarbeten p.g.a. eftersläpning	P				30	30		+
Miljöpärm till C-verksamheter	P				30	30		+
Avloppsinventering Örekilsälven och Nössemark-Strandviken	LP				400	400		+
Information och rådgivning	L				50	50		+
Inspektioner, utredningar efter klagomål m.m.	L				50	50		+

- " - " - " -

Hantering av resursfrågan

”Vi har försökt komma ifrån prioriteringsproblemen utifrån genom att dela på prövning och tillsyn för att freda resurser för tillsynsverksamheten”. (Länsstyrelsen Gävleborg)

”Man räknar ihop allt man ska göra och tar upp tidsåtgången. Vi jämför med tillgänglig tid och om det är underskott äskar vi de tjänsterna. Efter det kommer jag med förslag till sparlista och den beslutas eller ändras, på så sätt görs nedskärningar. Jag gör om förslaget och markerar tydligt vad som är nedskärningar och vad som har prioriterats bort från det optimala. Sättet är tydligt och man blir aldrig osäker. Det är politikerna som ibland blir osäkra när besparingar

måste göras. Vi skiftar besparingsområden varje gång. Jag tar fram nyckeltal så att det går att göra uppföljningar”. (**Tomelilla kommun**)

”Resursbehovet tas upp som en punkt i budgetyrkandet. Vi föreslår ökade taxor och/eller mer personal. Om kommunledningen säger nej så får resurserna omprioriteras”. (**Tranås kommun**)

”Det framgår hur mycket resurser som saknas och dessa begär vi i investeringsplanen. När vi vet budgeten får vi revidera tillsynsplanen och detaljera den”. (**Jönköpings kommun**)

”Vi har fått de resurser som vi har haft behov av. Tillskottets effekter måste dock noga följas upp, vi måste utnyttja resurserna på bästa sätt och få ut det mest möjliga. Behovet av planering ökar med ökade resurser”. (**Eskilstuna kommun, Nyköpings kommun**)

”Vi har lagt in resursfrågan i budgeten. Vi har gjort två alternativ att ta ställning till, en där vi koncentrerar oss på det lagstiftade som vi måste göra och en med utökade uppgifter information, agenda 21 etc.” (**Forshaga kommun**)

”Våra resurser stämde inte riktigt överens med behovet. Det låg till grund för att vi i budgetsammanhang äskade pengar för att klara av resursförstärkningen. Vi fick en tjänst till inför 2000 och har möjlighet att få en tjänst till nästa år. Det har inte varit gjort arbete att ta fram behovet”. (**Alingsås kommun**)

”Vi kom fram till att det behövdes tre tjänster och det fanns två. Vi har fått en tjänst till på grund av behovsutredningen”. (**Bergs kommun**)

Prioriteringar

”Vi har inga problem att göra prioriteringar. Vi har resurser enligt behovsutredningen”. (**Eskilstuna kommun, Nyköpings kommun**)

”Prioriteringar görs efter behov och utvärdering efter inspektioner på företag och objekt. Vi har inte behövt välja bort något verksamhetsområde p.g.a. resursbrist”. (**Marks kommun**)

Utdrag ur verksamhetsplan 2001, Marks kommun

- " - " - " -

Prioriteringar inför 2001-

Kommunen prioriterar arbete med miljö kvalitetsmålen om Klimat, odlingslandskap och giftfri miljö.

Nämnden prioriterade 1999 för perioden 2000--2002 bevarandet av den biologiska mångfalden, bevarandet av kommunens lagerresurser, minskningen av övergödningen, begränsandet av spridningen av farliga ämnen samt husdjurens hälsa. Denna prioritering tillsammans med kommunens är styrande för verksamheten under kommande år.

Nämnden förordar följande arbetsätt; planarbete, information, säkerställande, tillsyn och lobbyarbete. Nedan beskrivs förutom det löpande tillsynsarbetet de projekt som nämnden prioriterar för de närmaste åren.

- " - " - " -

”Vi har ingen fastställd metod för prioritering, mer än vår lotsplanering, där vi överväger hela tiden hur omvärlden ser ut och hur vi skall kunna genomföra våra uppgifter. Vi är

omvärldsberoende både nationellt och genom EU. Vi har t.ex. prioriterat kontroll av vissa krav och prioriterat ned kontroll av andra krav. Vi har varit inne i en genomförandefas av nya bestämmelser och då har vi prioriterat kontroll av dessa. Vi har därefter bedömt vilket sätt som är effektivast att kontrollera det speciella kravet. Vi prioriterar främst utifrån aspekten hälsorisk och vi prioriterar våra kunder väldigt högt. Vi vill arbeta mer med prioriteringar. Ett par kriterier är signaler om felaktigheter och avvikelser men sen kanske vi vill lägga in några ytterligare kriterium t.ex. beroende på företagets egen kompetens, kvalitets/miljöledningssystem, hur stor tillverkningen är och vilken typ av produkter”.

(Läkemedelsverket)

”Som prioriteringsgrund har vi t.ex. de regionala inspektionsomgångarna som ger bra jämförelsematerial över tiden (helst minst ett per år), värdet av samverkansprojekt (helst minst ett per år), projekt vi förbundet oss att medverka i samt erfarenhetsmässiga satsningar. Viktiga frågeställningar är vad man vill uppnå med tillsynen och om KemI kan förstärka effekter på något sätt”. **(Kemikalieinspektionen)**

Gemensamt förhållningssätt beträffande prioriteringar? ”Man måste alltid fundera på var man får ut bästa effekten av de begränsade resurserna. Det måste ses ur det perspektiv man jobbar. Flexibilitet krävs beroende på den nivå man befinner sig och de tillsynsinsatser man skall göra. Men viss samordning är också viktig. Att identifiera områden där man tangerar eller överlappar varandras tillsynsområden”. **(Kemikalieinspektionen)**

Utdrag ur tillsynsplanen, länsstyrelsen Kronoberg

- " - " - " -

”Prioriteringar för tillsynsplan enligt miljöbalken och förvaltningslagen:

- Tillsyn sker i första hand på initiativ från allmänheten.
- Eget initiativ genom dels myndighetsutövning dels att i förebyggande syfte kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av miljöbalken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse.
- Anmäla överträdelse av bestämmelser i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av miljöbalken till polis- och åklagarmyndigheten, om det finns misstanke om brott.
- Besluta om att ta ut miljöstraffavgifter.
- Inom skälig tid ta ställning till inkomna ärenden i sak samt besvara inkomna skrivelser och förfrågningar”.

- " - " - " -

”En minsta gemensamma nämnare för prioriteringar när det gäller tillsynsbehov är miljöpåverkan. Miljöpåverkan måste styra var vi skall lägga ned resurserna på när vi har så knappa resurser. För vattenverksamhet kan miljöpåverkan t.ex. innebära risk för omgivningen (större vattenkraftverk), riksintressen kan störas (fiske, naturvård), erfarenhet och kännedom om entreprenörer, påverkan från turism och annat omgivningstryck”. **(Länsstyrelsen Blekinge)**

”Det finns hela tiden en ökande ärendemängd på prövningssidan av olika orsaker. Man får titta på vilka resurser som finns kvar och göra en tillsynsplan utifrån dessa. Där har vi diskussionen om att hitta en miniminivå för tillsyn på alla verksamheter vi inte vill släppa. Sedan funderar vi på vilka verksamheter vi ska göra något extra på eller ha utökad tillsyn på. Det gäller de stora verksamheterna med miljöpåverkan. Det händer också en hel del oförutsett under året som man inte kan styra i början av året, det kommer stora ärenden, personer blir engagerade i andra uppdrag, verksamheter och projekt. Det är lätt hänt att tillsynen får stryka på foten då”. **(Länsstyrelsen Södermanland)**

”När vi gjorde tillsynsutredningen försökte vi skaffa någon slags tillsynsprioritet på verksamheterna från 1-3. Typisk verksamhet med etta är stålverk eller flygfält. Vi försökte göra en gradering som är baserad på verksamhetens miljöpåverkan. Tankesättet skulle kunna överföras till naturvården och vattenverksamheter sedan får man väl anpassa det från fall till fall”. **(Länsstyrelsen Södermanland)**

”Kriterier för miniminivån på tillsyn är kontroll av miljörapporter, delta i besiktningar och följa upp de besiktningar som ligger i fastställda kontrollprogram, reagera på ärenden som kommer men inte ta egna initiativ. Nästa steg är att vi aktivt går ut och gör inspektioner. På ett antal stora verksamheter har vi också en del andra tillsynsmoment”. **(Länsstyrelsen Södermanland)**

”Vi på miljöskyddet har gjort en grundstomme för schablon och sedan vägt in erfarenheter från olika företag i det. Vi prioriterar de största företagen som ger mest miljöpåverkan”. **(Länsstyrelsen Gävleborg)**

”Tillsynsinsatserna numreras från 1-3 där 1 har högsta prioritet kopplat till tillgängliga resurser. Det är i regel de stora industrierna där vi tror att vi får mest miljönytta med hjälp av tillsynen. En annan prioriteringsgrund åtminstone när det gäller naturvård och vattenverksamhet är de anmälningar och klagomål som vi får in”. **(Länsstyrelsen Västerbotten)**

”Verksamhetsplanens mål och miljöbalkens syfte/mål styr prioriteringarna”. **(Länsstyrelsen Västra Götaland)**

”Förvaltningen gör prioriteringar först och sedan prioriterar politikerna. Det som prioriteras högst baseras alltid på risker för människors hälsa. Vi prioriterar också högt akuta djurskyddsfrågor, lösningsmedelshantering och hantering av kemiska produkter. Prioriteringarna styrs också av intresset i den politiska gruppen, vi får prioritera allt som har med barn- och ungdom att göra och vi får också prioritera vissa fordonsmekaniker. De kommunala miljömålen finns i verksamhetsplanen och ligger till grund för bl.a. prioriteringar. Inkommande ärenden och klagomål kan man aldrig lägga undan”. **(Malmö kommun)**

”Skyddet av människors hälsa är viktigast. En lämplig tillsynsfrekvens bestäms branschvis i samråd med miljö- och hälsoskyddsmyndigheten. Uppgiften finns upptagen i verksamhetsregistret. Vi beskriver i kvalitet vilka prioriteringar som görs och redovisar inte i kvantitet. Vi prioriterar tillsyn på C och U företag. B företagen sköter sig bra”. **(Tranås kommun)**

”Vi prioriterar A, B och C –objekt som betalar fast avgift. Vi prioriterar sådant som påverkar miljön mest. Ärenden tas i första hand. Vi prioriterar löpande arbete framför projekt”. **(Jönköpings kommun)**

”Miljönämndens prioriteringar är fastlagda i nämndens handlingsplan enligt Agenda 21. Man har sedan början av 1999 prioriterat tre av de tio målområden som Sundsvalls Agenda innehåller, nämligen natur, avfall och kunskap. Det gäller tills nu när vi skall gå igenom och revidera Agendan. Prioriteringarna gäller i tillsynsarbetet och miljöarbetet i vid bemärkelse. Den politiska signalen är mycket klar och tydlig men hur vi gör i praktiska dagliga arbetet överläts åt kontoret att bestämma. När vi jobbar fram verksamhetsplanen är det medarbetarna själva som gör det. Utifrån kommande ansökningar, krav på myndighetsarbete är självklart högt prioriterat. Vi skall ha en god servicenivå gentemot allmänheten och VU. Vi kallar det

för basverksamheten. De projekt som vi själva vill initiera, diskuteras fram i ämnesgrupperna utifrån tillsynsbehov. De kan få stå tillbaka om det blir stort ärendeflöde. Att basverksamheten är prioriterad är underförstått och självklart. Verksamhetsplanen och även tillsynsplanen arbetas fram i nära samarbete mellan medarbetarna; en gedigen process inför varje nytt år. Den höga ambitionsnivån är problem, det blir dåligt med luft i planeringen".
(Sundsvalls kommun)

"Om jag lägger fram vad jag tillsammans med mina kollegor tycker är ett minimikrav på vad riksdagen ställer för krav när det gäller tillsyn, tillräcklig tillsyn och det kräver de här resurserna så säger politikerna att de här resurserna har vi ju inte, vi måste prioritera. Då får politikerna prioritera. De kan inte avgöra ett behov, de kan avgöra en ambition. Behov och ambition är två helt olika begrepp. Politikerna fattar ett politiskt prioriteringsbeslut, de säger inte vilket behov som finns utan säger att det här klarar vi inte utan vi gör så här istället".
(Vindelns kommun)

Utdrag ur tillsynsplan för Lerums kommun

- " - " - " -

Beslut om prioritering mellan uppdragen

Nämnden har i beslut § 149 uttalat att prioritering mellan de tre uppdragen skall ske enligt följande:

- Högst prioritet ges åt uppdrag 1, d.v.s. handläggning av ärenden.
- Därefter skall uppdrag 3, d.v.s. projekt för att förebygga ohälsa och miljöskada prioriteras.
- Lägst prioritet ges uppdrag 2, d.v.s. råd och kontroll vid verksamheter.

Prioriteringsordningen för år 2001 är fastlagd utifrån följande utgångspunkter. Ärendeflödet avgörs inte av nämnden utan av företagare, enskilda personer, statliga verk, m.m. Nämnden kan inte påverka ärendevolymen och inte heller avstå från att handlägga de ärenden som kommer in. De projekt som nämnden beslutat arbeta med under 2001 är i huvudsak påbörjade tidigare, eller är beslutade i kommunfullmäktige. Nämnden har därför bedömt det olämpligt att ändra ambitionsnivån beträffande uppdrag 3, förebyggande projekt. Uppdrag 2, råd och kontroll vid verksamheter har som en följd av detta givits lägst prioritet.

- " - " - " -

Utdrag ur tillsynsplan, Västerås kommun

- " - " - " -

Livsmedel

I Statens Livsmedelsverks föreskrifter om livsmedelstillsyn anges att samtliga livsmedelsverksamheter bör inspekteras minst en gång per år. Detta gäller även enklare typer av verksamheter, vilket innebär att inspektionsfrekvensen på större anläggningar bör vara högre.

De vanligaste livsmedelsverksamheterna som exempelvis restauranger och butiker behöver i genomsnitt två inspektioner per år för att uppnå en acceptabel livsmedelshygienisk standard. Uppföljning behövs alltså i så gott som samtliga fall.

Det har under året kommit ny lagstiftning vad gäller märkning av livsmedel, bland annat ursprungsmärkning av kött. Detta beräknas kräva stora tillsynsinsatser på verksamheter som till exempel lager, butiker och charkuteritillverkning för att lagstiftningens krav skall kunna uppnås.

Miljöfarlig verksamhet

När det gäller miljöfarlig verksamhet kommer miljö- och hälsoskyddsförvaltningen att särskilt prioritera tillsyn över anmälningspliktiga anläggningar, så kallade C-verksamheter. Arbetet innebär bland annat uppföljning av det nya kravet i miljöbalken att samtliga C-verksamheter skall vara anmälda senast den 31 december 2001.

Information om egenkontroll och uppföljning av kvaliteten på densamma kommer att genomföras i projektform under hösten 2001. Troligtvis genomförs arbetet som ett länstäckande tillsynsprojekt, det vill säga i samarbete med länsstyrelsens miljöenhet och övriga miljö- och hälsoskyddsförvaltningar i länet.

Byggandet på förorenad mark och i andra förorenings- och bullerutsatta lägen förutspås öka under de närmaste åren och miljö- och hälsoskyddsförvaltningen deltar även under 2001 aktivt i såväl planarbete som i bygglovsärenden genom att ingå i olika arbetsgrupper och genom avgivande av yttranden.

Tillsyn av så kallade U-verksamheter kommer inte att kunna prioriteras med nuvarande resurser.

Hälsoskydd

Inom hälsoskyddsområdet styrs verksamheten till stor del av antalet anmälningar, ansökningar och klagomål. Enligt miljöbalken bör miljö- och hälsoskyddsförvaltningen ägna de fasta objekten särskild uppmärksamhet, vilket inte sker i dag.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har under ett antal år erbjudit kostnadsfria radonmätningar områdesvis till alla småhusägare i Västerås. Många fastighetsägare som har konstaterat förhöjda radonvärden har åtgärdat sina fastigheter, men det finns fortfarande många som ännu inte löst sina problem. Miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer inom de närmaste åren att kräva åtgärder av dessa fastighetsägare. Detta är ett omfattande och tidskrävande arbete.

Ett annat område där nämnden redan påbörjat arbetet är sanering av bristfälliga enskilda avlopp. Till följd av projektet ökar dessutom antalet ansökningar om att anlägga nya avlopp.

Nämnden har det gångna året satsat på tillsyn av skolor och förskolor. Under hösten har förvaltningen genomfört ett projekt med besök på cirka en tredjedel av de totalt cirka 150 skolor och förskolor som finns i Västerås.

Inom djurskyddsområdet finns en stor mängd tillsynsobjekt, till största delen bestående av sällskapsdjur och hästar. Då det inte finns någon anmälningsplikt och därför inga register över dessa objekt genomförs ingen regelbunden tillsyn. Yrkesmässig djurhållning besöks var tredje år. I övrigt styrs djurskyddsarbetet av inkomna klagomål.

- " - " - " -

Uppföljning och utvärdering

”Vi har resultatredovisning mot de nyckeltal som vi har satt upp. Vi räknar bland annat antal kontakter med verksamhetsutövarna och antalet kommuner som fått tillsynsvägledning per år. Vi rapporterar om utfallet i den interna årsrapporten. (**Läkemedelsverket**)

”Tillsynsplanen är uppföljningsbar med hänsyn till prestationsmåten. Vi har försökt bygga upp statistik för att kunna följa resultatet. Uppföljning sker i huvudsak genom jämförelse mellan årligen sammanställd statistik. Resultatet används bland annat vid bedömning av tillsynsbehov och vid projekt. Metodutveckling och interna rutiner är viktiga att förbättra. Det påverkar tillsynsarbetet positivt. För några år sedan förändrades inspektionsprotokollen så att allt fylls i och föreläggande lämnas på plats”. (**Kemikalieinspektionen**)

Utdrag ur tillsynsplanen, Länsstyrelsen Kronoberg

- " - " - " -

”Åtterrporteringskrav enligt regleringsbrevet. Länsstyrelsen skall redovisa; kortfattat innehållet i den plan som länsstyrelsen skall upprätta enligt förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken samt göra en bedömning av hur detta arbete hittills fortskridit, antalet genomförda inspektioner och antalet inspektioner där anläggningar fått skriftlig eller muntlig anmärkning, antalet anmälningar som länsstyrelsen överlämnat till polis- och åklagarmyndighet samt länsstyrelsens bedömning av vilka lagrum i miljöbalken som är tillämpliga”.

- " - " - " -

”Tillsynsplanen är uppföljningsbar utan större problem med det tidsredovisningssystem vi har”. (**Länsstyrelsen Gävleborg**)

”Tillsynsplanen är uppföljningsbar. Vi får fram ur ECOS antal och tid för varje aktivitet t.ex. hur många inspektioner och klagomål man har haft. Det är lätt att se om det slagit fel mot vad man tänkte”. (**Tomelilla kommun**)

”Tillsynsplanen kan inte följas upp med siffror. Vi följer istället upp de utfästelser vi gör i tillsynsplanen. Vi gör en kvalitativ uppföljning som går ut på att få fram mål och mening med tillsynen. På det viset får vi argument också att använda på fältet. Vi anser att vårt sätt att bedriva tillsyn har burit frukt. På fem år har det blivit god ordning hos våra företag. Uppföljningen sker genom att nämnden träffas två dagar då varje handläggare redovisar sin verksamhet. Vi ställer upp frågeställningar kring tillsynen och diskuterar dessa t.ex. vilken genomslagskraft vår tillsyn har och är det någon annan myndighet som också bedriver tillsyn inom området och förstärks tillsynen på så sätt. Prioriteringar diskuteras mellan olika områden liksom vad som är viktigast inom varje område. Vi tycker att vårt sätt att göra uppföljningar är mer givande och tar mindre tid jämfört med kvantitativ uppföljning. Den tar ca. tre dagar + två dagars uppföljningsmöte per tillfälle”. (**Tranås kommun**)

”Vi gör månadsvis uppföljning, genomförs ja/nej, antal och tid. Uppföljning sker också genom bokslutet eller verksamhetsberättelsen. Hellre redovisa i tid än antal ärenden. Resultatet från uppföljningen används dels löpande i verksamheten och dels till nästa års planering. Tidsredovisningen är bra att ha för att kunna bedöma behovet för nästa år. Dessutom kan man förklara för politikerna ifall det har gått snett. T.ex. vi hade kommit överens om att utföra en viss tillsyn men det gick inte på grund av att vi fick oväntat mycket inkommande ärenden. Vår överenskommelse med nämnden, tillsynsplanen, innehåller vilken tillsyn vi skall göra inte hur lång tid den får ta”. (**Nyköpings kommun**)

”Vi har en lista på aktiviteter och markerar vad som utförts. Vi försöker specificera det som vi inte hinner med och det som vi gör istället. Det är viktigt att tillsynsplanen är ett fungerande dokument. En rapport om resultatet delges nämnden. Det är ett sätt att visa vad tillsynen har lett till. Vi får ständigt frågan om varför det tar längre tid än planerat. Då får vi ta med oss den frågan till nästa års planering”. (**Örebro kommun**)

”Vi har kvartalsvis uppföljning ganska enkelt med tidsfaktorer inom olika områden, vilka verksamheter som har besökts och en verbal beskrivning över hur långt vi har kommit. Vi har en projektdel i verksamhetsplanen och även den redovisas för sig tillsammans med ekonomin. Vi gör en årsredovisning som är densamma som vi gör i den kommunala ekonomiska styrmodellen”. (**Alingsås kommun**)

”Våra politiker frågar om vi har uppfyllt målen och om vi har gjort det vi ska för de tilldelade pengarna. Detta redovisar vi med en rapport. Uppföljningen är uppdelad på tertial eftersom vi har tertialredovisning i kommunens bokföring. Vi kopplar redovisningen direkt till bokföringen och då kan man också se på intäktssidan hur man ligger till. Det är en ganska enkel modell. När vi har gjort projekt redovisar vi det för nämnden underhand och sedan görs en sammanställning. Vi har också en kontinuerlig uppföljning. Alla våra miljöskyddsobjekt finns sorterade efter SNI kod, företagsnamn, verksamhet, A,B,C,U-objekt, senaste besök, besöksintervall, tid för återbesök, besöksplan tre år framåt, tillsynstid, årsavgift, besöksavgift och ansvarig handläggare. Alla med samma SNI kod har besök en viss månad och år. Om de skall ha besök t.ex. var 12:e månad så skall de ha besök samma månad tre år framåt i tiden. Anledningen att vi lägger in tre år beror på att vi kör två taxsystem. Ett där vi tar ut årsavgift

och har tillsynsbesök var 12:e månad och ett med besöksavgift där debitering sker efter besöket. Vi måste koppla debiteringen till utförd prestation. I ett utdrag går det att titta på hur det ser ut i år, första tertialen. Då kan vi se att fyra planerade besök finns kvar att utföra och de måste klaras av den här månaden för att vi skall klara tertialuppföljningen. Vi kan se hur det ligger till under hela året med den här listan. Handläggarna får ut den och kan då se direkt vad som behöver göras”. (**Lidköpings kommun**)

”Vi har försökt utveckla vår uppföljning. Ansvaret ligger på ledningen. Vi har två eller tre uppföljningstillfällen som vi bokar in vid årets start, en före semestern, en i sept/okt och en i slutet av året. Den första är en muntlig redovisning av de ämnesgruppsansvariga. Höstuppföljningen och vid årets slut är skriftliga och kopplade till verksamhetsplanen. Nämndens måldokument, Agenda 21, följs upp årligen av KS-kontoret. Vi tror att det blir bättre möjligheter med ECOS. Visst är det viktigt att ha kombinationen kvalitet, förklara i ord och lite siffror”. (**Sundsvalls kommun**)

Uppföljning ur tillsynsplan, Sundsvalls kommun

- " - " - " -

Hälsoskydd

Tillsyn och prövning

- Ta emot anmälningar och utöva tillsyn över bostäder, hotell och vårdlokaler. Annelie, Åsa, Karolina, Erik, Kim.
- Ta emot anmälningar och utöva tillsyn över skolor och förskolor. Rolf N.
- Ta emot anmälningar och utöva tillsyn över hygienlokaler. Åsa
- Utredda bullerfrågor, genomföra mätningar och bedriva tillsyn över buller och höga ljudnivåer. Kjell, Per.
- Ta emot och utöva tillsyn över idrottsanläggningar. Ann-Marie.
- Utfärda rättsaneringsbevis på båtar som anlöper hamnar kring Sundsvall. Göran och Erik.
- Informera verksamhetsutövare inom vissa av de fasta hälsoskyddsobjekten om miljöbalken och dess krav på egenkontroll. Informationens och tillsynens utformning anpassas för respektive bransch och planeras i samarbete med övriga kommuner inom länet. Aspekter som kemikaliehantering lyfts fram särskilt. Åsa och Ann-Marie.
- Genomgång och tillsyn av solarier. Mia.
- Bedriva tillsyn (förebyggande och uppföljande) över Gatufesten enligt miljöbalkens krav på omvänd bevisbörda och egenkontroll. Rolf N, Kjell och Åsa.

- Utveckla tobakstillsynen genom att ordna interna planeringsträffar för samtliga som arbetar med objekt med tobaksanknytning (skolor, livsmedel, hotell, offentliga lokaler). Avsikten är att prata ihop oss och informera om föreslagen lagändring samt att utöva tillsyn objektsvis. Carina sammankallar de berörda.
- " - " - " -

”Det är lätt att summera sig med ECOS. Vi gör månadsuppföljningar till nämnden på ärendebalansen. Vi har som mål i kommunen att ärendena skall behandlas inom en månad. Vi gör uppföljning av tillsynsplanen två gånger per år. Det sker avdelningsvis och övergripande med ord vad vi har gjort och vad som hänt. Det är först vid årets slut vi har räknat antal besök. Årsuppföljningen görs ganska detaljerad och det uppskattas att få se vad vi har gjort under året”. (**Östersunds kommun**).

”Målen går att följa upp och vi talar om vad som hänt under varje punkt. Vi har kvartalsvis uppföljning”. (**Umeå kommun**).